БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 2 (16085) • 3 январь 1975 йил, жума • Баҳоси 2 тийин.

ҚУВОНЧЛИ ЯКУНЛАР

АНДИЖОН. Андижон районидаги колхозлараро сўқимга мол боқиш пункти коллективи ўтган йили 562 тонна мол гўшти тайёрлаб, қувончли натижаларга эришди. Бу планда белгиланганидан бир ярим баравар ортиқдир. Бир тонна гўшт етиштириш планда белгиланганига қараганда қарийб қирқ сўм арзон бўлди. Бу — озуқадан яхши фойдаланиш натижасидир. Пунктда озуқа цехи ташкил этилган. Бу ерда сомон майдаланиб, буғланади, концентратлар ва дон чиқиндилари қўшилади. Бундай озуқа тўйимлилиги жиҳатидан бедадан қолишмайди. Молни ҳар бир килограмм семиртиришда уч озуқа бирлиги тежаб қолинди. Хўжалик 340 минг сўмга яқин даромад олди.

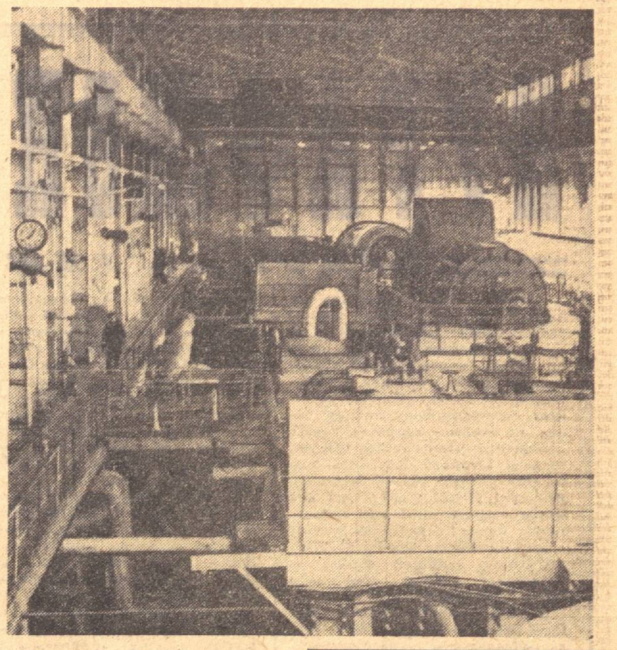

ЯНГИ ЙИЛНИНГ АЛП ОДИМЛАРИ

ЯКУНЛОВЧИ ЙИЛ

Беш йилликнинг якунловчи йили бўлган 1975 йил ҳар бир совет кишиси хонадонига эзгу орзу-ниятларимизни рўёбга чиқаргани, коммунистик бунёдкорлик ишларимизнинг КПСС XXIV съезди Директивалари белгилаб берган режаларини ниҳоясига етказиш учун кириб келди. КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Советининг совет халқига янги йил табригида қаҳрамон ишчилар синфи, шонли колхозчи-деҳқонлар, халқ зиёлилари белгиловчи йилда янгидан-янги зафарлар қучганлиги мамнуният билан таъкидланди.

Янги йил табригида барқ уриб ривожланаётган экономика ва маданиятимизнинг барча соҳаларида эришган улкан муваффақиятларимиз муносиб баҳоланди. Айниқса пахтадан рекорд ҳосил олинганлиги алоҳида таъкидлаб ўтилдики, буни пахтакор республикалар меҳнаткашларининг, хусусан Ўзбекистон меҳнат аҳлининг олтин юбилей йилида кўрсатган мислсиз жасоратига берилган катта баҳо деб биламиз.

Ўтган йилги ютуқларимиз нақадар катта бўлмасин, тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилида амалга оширадиган ишларимиз кўлами ва миқёси беқиёсдир. Биз улкан бунёдкорлик вазифаларини бажаришимиз лозим. Бу вазифалар янги йил бўсағасида бўлиб ўтган КПСС Марказий Комиети декабрь Пленуми ва СССР Олий Советининг сессиясида, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленуми ҳамда Ўзбекистон ССР Олий Советининг саккизинчи сессиясида белгилаб берилди.

— КОММУНИСТИК ПАРТИЯ БИЛАН СОВЕТ ДАВЛАТИ СОЦИАЛИСТИК ЭКОНОМИКАНИ, ФАН ВА МАДАНИЯТНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ, ХАЛҚНИНГ ТУРМУШ ДАРАЖАСИНИ ЮКСАЛТИРИШ МАМЛАКАТ КУЧ-ҚУДРАТИНИ МУСТАҲКАМЛАШ ЙЎЛИНИ БУНДАН БУЁН ҲАМ ИЗЧИЛЛИК БИЛАН ОҒИШМАЙ ЎТКАЗАБЕРА[illegible]АР.

Ҳамма нарса халқ учун, халқнинг бахт-саодати у[illegible] деган шиорни ўзининг олий мақсади қилиб қўйган шонли партиямиз совет халқини якунловчи йилда янгидан-янги зафарларга эришишга даъват этди. Бу жанговар чақириқ барча совет кишилари — ишчилар ва колхозчилар, инженер-техник ходимлар, фан ва маданият арбоблари қалбидан чуқур жой олиб, уларни катта ишларга руҳлантириб юборди. Зотан, партиямиз Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленумида 1975 йилда мамлакат олдида улкан иқтисодий, сиёсий ва халқаро аҳамиятга молик бўлган вазифалар турганлигини, бу вазифаларни бажариш учун курашга бутун партияни, бутун совет халқини сафарбар этиш, беш йиллик планни тўла ва ошириб бажариш ҳар бир коммунистнинг, ҳар бир меҳнаткашнинг чуқур ички эҳтиёжи бўлиб қолишига эришиш лозимлигини таъкидлади. Ана шу кўрсатма бутун совет халқи қатори республикамиз меҳнаткашларининг ҳам жанговар шиори, амалий ҳаракат учун қўлланмаси бўлиб қолажак.

Янги йил алп одимлар билан кириб келди. Меҳнат коллективлари йил бошиданоқ зарбдор суръатлар билан ишлаб, юксак унумдорликка эришиш, маҳсулот сифатини ошириш, оз меҳнат сарфлаб, кўп, арзон ва юқори сифатли маҳсулот етказиб бериш учун енг шимармоқдалар. 1975 йилни — беш йилликнинг якунловчи йилини ҳамма кўрсаткичлар бўйича бекам-кўст нишонлаш учун умумхалқ мусобақаси кенг авж олдирилмоғи, бу ишда коммунистлар ва комсомоллар бош бўлмоғи, партия ташкилотлари уларни ҳар томонлама қўллаб-қувватламоғи лозим.

Якунловчи йилда қилинадиган ишлар миқёси ниҳоятда кенг, капитал маблағларнинг ўзи 118 миллиард сўмни ташкил этади. Уй-жой қурилиши беқиёс суръатлар билан давом эттирилади, совет кишилари бу йил 107 миллион квадрат метр уй-жой оладилар, улкан объектлар қурилиши орасида Ўрта Осиё — Марказ газ қувури алоҳида ўрин тутади. Унинг тўртинчи навбати 1224 километрдан иборат. Сирдарё ГРЭСи, Навоий ва Самарқанддаги саноат гигантлари қуввати оширилади.

Кўриниб турибдики, улуғвор ишлар программаси ҳақиқатан ҳам улкандир. Уларни тўла амалга ошириш учун куч-ғайратимизни янада оширишимиз, ҳар бир меҳнат аҳлининг масъулиятини кучайтиришимиз даркор. План топшириқларини бажариш учун кураш ҳар бир меҳнаткашнинг жанговар шиори бўлиб қолишига эришайлик.

Беш йиллик якунловчи йилининг ўзига хос хусусияти шундан иборатки, ўсиш, юксалиш билан бир қаторда сифат кўрсаткичларига ҳам катта эътибор берилади. Партия, совет, касаба союз ташкилотлари ва хўжалик органлари ишлаб чиқариш қувватларидан самарали фойдаланиш, фан-техника тараққиёти суръатларини жадаллаштириш, рационализаторлик ва ихтирочилик ҳаракатини кенг йўлга қўйиш бўйича ташкилотчилик ва сиёсий-оммавий ишларни авж олдиришлари зарур.

Мамлакатимизнинг иқтисодий қудрати беқиёс. Ишчилар, мутахассислар, олимлар умумхалқ бойлигини тағин ҳам кўпайтириш учун ижодий меҳнат намуналарини ҳар қадамда намоён этмоқдалар. Лекин биз КПСС Марказий Комитетининг 1974 йил декабрь Пленумида ҳаққоний равишда кўрсатиб ўтилганидек, капитал маблағлар турли объектларда асоссиз равишда сочиб юборилаётган, кўпгина корхоналарда фонддан фойдаланишда кўзланган мақсадга эришолмаётган, план ва социалистик мажбуриятлар бажарилмай, қолаётган экан, булар беш йилликни барча кўрсаткичлар бўйича кўнгилдагидек якунлашга тўсқинлик қилади. Шу боисдан партия, совет органлари, министрлик ва идоралар ҳамма жойда ижодкорлик ва ташаббус кўрсатиб ишлаш вазиятини вужудга келтиришлари, ишлаб чиқаришда бирорта ҳам нуқсоннинг бўлишига йўл қўймасликлари зарур.

Якунловчи йилимизнинг ўзига хос яна бир хусусияти шундаки, у партия, бутун совет халқи КПСС XXV съездига қизғин тайёргарлик кўраётган, бунёдкор беш йиллигимиз ўз эстафетасини ўнинчи беш йилликка бўшатиб бераётган қизғин дамларга тўғри келади. Вазифа — ўнинчи беш йилликни экономика ва маданиятни беқиёс юксалтирган ҳолда кутиб олишдан, йилнинг дастлабки кунлариданоқ ҳар қачонгидан ҳам унумли ишлаб, омманинг ижодкорлиги ва ташаббусини авж олдиришдан иборат. Бунда илғор тажрибани барчанинг мулкига айлантириш, умумхалқ социалистик мусобақасини кенг ёйиш муҳим ўрин тутади. Негаки, беш йилликнинг асосий социал-иқтисодий вазифалари тақдири ана шу миллионларнинг ғайрат-шижоатига боғлиқ.

Ўттиз йилдирки, совет кишилари осойишта яшаб, меҳнат қилмоқдалар. Бу йил биз Улуғ Ватан урушидаги ғалабанинг 30 йиллигини тантанали равишда нишонлаймиз. Уруш қаҳрамонларининг, социализмни ҳимоя қилиб, жонини фидо этган, фронтда ва мамлакат ичкарисида Ватанимизнинг шон-шарафи, озодлиги ва мустақиллиги учун ўзини аямай курашган барча кишиларнинг хотирасини муқаддас деб билган ҳар бир меҳнаткаш бу байрамни меҳнат фронтида муносиб кутиб олмоғи керак.

Қутлуғ йил алп одимлар билан кириб келди. Уни ҳамма соҳаларда ажойиб муваффақиятлар билан якунлаш ҳар биримизнинг виждон бурчимиздир.

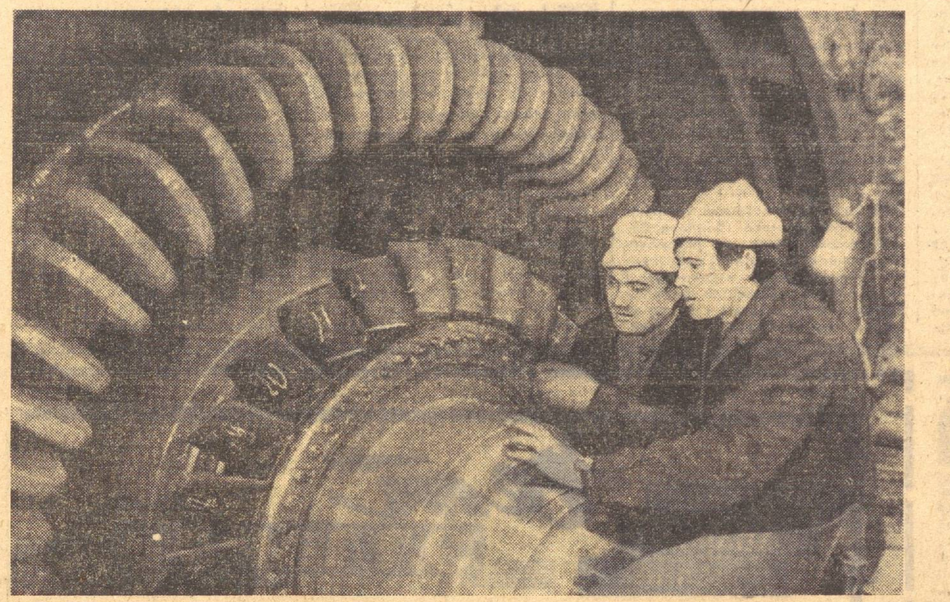

Тахиатош ГРЭСи Амударё этакларида асосий энергетика манбаи бўлиб, уни қуввати йил сайин оширилиши Хоразм области, Қорақалпоғистон АССР, Туркманистон ССРнинг Тошовуз области шаҳар-қишлоқларида ишлаб чиқариш кучларини тезроқ ривожлантиришда катта аҳамиятга эга. Яқинда ГРЭСнинг 110 минг киловаттли еттинчи блоки ҳам ишга туширилди. Эндиликда нурхонанинг умумий қуввати 372 минг киловаттга етди. ГРЭС тўртинчи навбатининг муддатидан илгари ишга тушишида «Тахиаташгидроэнергострой» бошқармаси қурувчи ва монтажчиларининг ҳиссаси катта бўлди. Суратларда: 1. Бошқарманинг илғор бунёдкорлари — коммунист А. Климов ва комсомол аъзоси М. Шабаев. 2. Станция цехларидан бирининг умумий кўриниши.

А. Лихварь фотолари (ЎзТАГ).

*

ЧЎЛҚУВАРЛАР УЧУН УЙЛАР

Ўтган йили Мирзачўл ва Қарши даштларининг чўлқуварларидан қарийб уч ярим минг оила шинам квартираларга кўчиб кирди. Жиззах бинокорлик материаллари ва конструкциялари комбинати икки квартирали 1700 та бир қаватли уй-жойлар қуриш учун йиғма деталлар етказиб берди. Булардан 27 та квартира учун деталлар тежаб қолинган материаллардан тайёрланди.

1975 йилда чўлқуварларнинг уйлари учун конструкциялар ишлаб чиқариш кўпайтирилади: керамзит-бетон ишлаб чиқариш юзасидан Ўрта Осиёда энг йирик печлардан бирини қуриш тугалланади. Бундай керамзит-бетон фанеллар тайёрлаш учун ишлатилади.

УЛКАН ЗАФАР

ВЛАДИМИР ОБЛАСТИДАГИ В. А. ДЕГТЯРЕВ НОМЛИ КОВРОВО ЗАВОДИ ИШЧИЛАРИ, ИНЖЕНЕР-ТЕХНИК ХОДИМЛАРИ ВА ХИЗМАТЧИЛАРИГА

Азиз ўртоқлар!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети сизларни ажойиб меҳнат ғалабаси — ишлаб чиқариш ҳажмини ва меҳнат унумдорлигини ошириш юзасидан тўққизинчи беш йиллик топшириқлари барвақт бажарилганлиги билан қизғин табриклайди.

Социалистик мусобақани кенг авж олдириш, фан ва техника, илғор тажриба ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этиш, бутун завод коллективининг фидокорона меҳнати, партия, касаба союз, комсомол ташкилотларининг ишлаб чиқариш самарадорлигини янада ошириш борасида КПСС XXIV съезди қўйган вазифаларни амалга ошириш юзасидан катта ташкилотчилик ва сиёсий ишлари туфайли шу муваффақиятга эришилди.

Сизларнинг ютуқларингиз ҳар бир корхонада ишлаб чиқаришнинг ҳамма резервларини доимо излаш ва улардан моҳирона фойдаланиш орқали меҳнат унумдорлигини муттасил ошириб бориш учун курашда меҳнатда нақадар катта муваффақиятларга эришиш мумкинлигини кўрсатувчи яна бир яққол мисолдир.

КПСС Марказий Комитети завод коллективи шонли меҳнат анъаналарини кўпайтиради ва беш йилликнинг якунловчи йили — 1975 йилда зиммага олинган муқобил планининг бажарилишига эришади, деб қаттиқ ишонади.

Азиз ўртоқлар, улуғ Ватанимизнинг бахт-саодати йўлидаги меҳнатда сизларга янги-янги муваффақиятлар тилаймиз.

Л. БРЕЖНЕВ,
Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари.

ИНШООТЛАР ИШГА ТУШИРИЛДИ

ЭНЕРГИЯ БЕРИЛМОҚДА

Янги йил арафасида 220 минг вольт кучланишдаги ва 181 километр масофадаги электр узатиш линияси туташтирилди. Самарқанддан то Навоийгача электр сими тортилди. Эндиликда ана шу шаҳарлар орасида ҳозирдаёқ иккита 22 киловольтли электр узатиш линияси ишлаб турибди, бунинг маъноси шуки Самарқанд, Бухоро, Қашқадарё областларига икки баравар кўпроқ энергетика оқимини юбориш мумкин. Қўшимча электр қуввати Қарши магистрал каналида ўрнатилган қудратли насосларни ҳаракатга келтиради, учала областни электр энергияси билан таъминлашни яхшилайди. Янги электр занжири Туркманистонда қурилаётган Мари ГРЭСи билан электр энергия айрибошлашни йўлга қўйиш имконини ҳам беради.

Ўзбекистоннинг бир қанча областларида қудратли подстанциялар, трансформаторлар, электр узатиш линиялари ишлай бошлади. Сирдарё ГРЭСининг учинчи агрегати энергиясини истеъмолчиларга етказиб бериш, янги саноат ва қишлоқ хўжалиги объектларини таъминлаш учун электр етказиб бериш мақсадида ана шу иншоотларни қуриш зарур бўлиб қолди. Андижонда 25 минг киловольт ампер қувватли иккинчи трансформатор уланди. Марказий Фарғонага Комсомолобод районидаги подстанциядан ток кела бошлади. Самарқанд областининг Каттақўрғон шаҳридаги янги паррандачилик фабрикасига қўшимча ўн минг киловатт амперли трансформатор электр энергия бера бошлади. Бухоро яқинидаги Ромитон подстанцияси колхозларда қудуқдан сув чиқараётган насосларга хизмат қиладиган трансформатор ишга туширилиши билан икки ҳисса қувватлироқ бўлиб қолди. Свердлов районидаги «Коммуна» колхозида ва Тошкент областига қарашли Ўзбекистон ССР беш йиллиги номли совхозда энергетика установкаларига 35 ва 110 минг вольтли электр узатиш линиялари ўтказилди.

(ЎзТАГ).

СЎЗ — МАШЪАЛАЛАРГА

МЎЪЖИЗАКОР КУЧ

ЖАВОД КЎЧИЕВ,
Гулистон районидаги «Коммунизм» колхози раиси, Ленин мукофоти лауреати, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати.

Кейинги йилларда ирригация-мелиорация, химизация ва механизация сўзлари кўп тилга олиняпти. Бу бежиз эмас. Ҳозирги вақтда деҳқончилик маданиятини ана шу уч омилсиз юксалтириш қийин. Сабаби, янги ер ўзлаштириш қизитиляпти. Лекин янги ерларнинг унумдорлиги фойдаланиб келинаётган ерларникидан пастроқ. Унумдорликни ошириш учун ирригация-мелиорация ишларини авж олдириш лозим.

Деҳқончиликда химизация ҳал қилувчи факторга айланди. Ер парваришни талаб қилади, парваришда ерни агортехника қоидалари асосида ўғитлаб бориш муҳим аҳамиятга эга. Менинг ўттиз йиллик меҳнат фаолиятим механизация билан боғлиқ. Шу даврда ҳосилдорликни кўтаришда механизация нечоғли катта роль ўйнаса, ўғитнинг роли ундан ҳам ортиқ эканига ишонч ҳосил қилдим. Шу сабабли кимё мўъжизаси — ўғитлардан оқилона фойдаланиш деҳқонларимизнинг муҳим бурчидир.

Пахтачиликни комплекс механизациясиз тасаввур этиш қийин бўлиб қолди. Ишчи кучи кўп хўжаликларда ҳам, ишчи кучи кам хўжаликларда ҳам техника қудратли кучга айланди. Чигит экишдан тортиб, ҳосилни йиғиб-териб олишгача бўлган ишларни машиналар ва механизмлар гарданига ортиш пахта етиштиришни кўпайтириш, дала ишлари фурсатини қисқартириш, маҳсулот сортини яхшилаб, таннархини арзонлаштиришнинг муҳим шартидир.

Бизнинг колхозимизда пахта етиштиришда ҳар учала фактор асосий омилга айлантирилди. Бунинг боиси бор. Еримиз шўр, заҳкаш, зовурлар чиқариб, мавжудларини чуқурлаштириб сизот сувни қочириб турмасак, пахта ва бошқа экинлардан юқори ҳосил олиб бўлмайди. Шўр ювиш, запас суғориш, яхоб беришни ҳам агротехниканинг мустақил тадбири сифатида ўтказамиз. Экин ерларига ҳар йили тупроқ картограммаси асосида минерал ва органик ўғитлар соламиз, айниқса гўнг, қўй қийи, эски иморатларнинг тупроғи ва чириндилардан оқилона фойдаланамиз. Механизация — пахтачиликнинг таркибий қисмига айлантирилди.

Хўш, амалга оширилган ана шу тадбирлар қандай самара берди, деган савол туғилади. Колхозимизда пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлиги кескин ошди. Натижада беш йиллик план топшириқлари кўп тармоқлар бўйича тўрт йилда бажарилди.

План бўйича тўққизинчи беш йилликда 9.880 тонна пахта тайёрлашимиз керак эди. Амалда тўрт йилда 13.177 тонна пахта тайёрладик. 1974 йилдагина гектаридан олинадиган ҳосилни 5 центнер кўтариб, давлатга кўзда тутилганидан 828 тонна кўп пахта сотдик. Шуни айтиш керакки, колхозимиз ўртача, лекин кўп тармоқли хўжалик.

Ишчи кучи кам. Шу сабабли ҳамма иш машиналар зиммасида. Натижа кутилгандан зиёд бўляпти. Беш йилликда 300 тонна саралланган маккажўхори дони тайёрлашимиз керак эди, биз тўрт йилда 1020 тонна уруғлик дон тайёрладик. Шу даврда давлатга беш йиллик планда кўзда тутилганидан 200 тонна кўп арпа, 300 тонна зиёд шоли, 2.200 килограмм кўп пилла армуғон этдик.

Чорвачилик маҳсулотлари тайёрлашни ҳам кескин кўпайтиришга эришдик. Беш йиллик план тузилаётган кезда 880 тонна сут тайёрланади деган эдик. Чорвадорларимиз тўрт йилда бу рақамни 1302 тоннага етказдилар. Тухум тайёрлашда ҳам ютуқларимиз катта бўлди. Лекин беш йиллик планни тўрт йилда бажаришда, қовун-тарвуз топширишда узилишга йўл қўйилди. Янги йилда бу камчиликни тугатибгина қолмасдан, она-Ватанга пахта, сут, гўшт ва бошқа маҳсулотларни ҳар қачонгидан кўп топширамиз.

Бундай дейишимизга асос бор. Лочин Милазимов бошчилигида комплекс механизациялашган бригада туздик, унга трактор, пахта териш машинаси ажратиб бердик, 88 гектар ер бириктирдик. Бригаданинг тўртта аъзоси бор. Улар ҳамма ишни машиналар гарданига ортиб, юқори ҳосил етиштирди ва гектаридан 40,1 центнердан пахта ҳосили олди. 1975 йилда хўжалигимизда яна бешта шундай бригада тузамиз.

Мамазокир Абдуллаев, Камол Гасанов, Шариф Шарофитдиновлар бригадасида ҳосилдорлик 38 центнергача кўтарилди, колхозимиз бўйича 33 центнерга етказилди. Лекин нисбатан паст ҳосилли бригадалар бор. Уларни юқори ҳосиллилар даражасига кўтарамиз, колхозимиз бўйича эса тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи босқичида гектаридан камида 40 центнердан ҳосил оламиз. Бошқа хил қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини ҳам кескин кўтарамиз.

Пахтачилик, хусусан теримда иложи борича қўл кучи ишлатмаслик тадбирларини амалга оширамиз. Комплекс механизациялашган бригада бошлиғи Лочин Милазимов икки қаторли машинада 1974 йилда 190 тонна пахта терди. Янги йилда бошқа бригада бошлиқлари ҳам шу йўлдан боради. Эшмамат Нурмуҳамедов, Кибор Кўчиев, Нодира Назарова каби донгдор механик ҳайдовчиларимизнинг ҳар бири 5-6 тадан шогирд тайёрлайди. Ҳозир 25 кишини «Узсельхозтехника»нинг район бирлашмаси қошидаги механизация мактабида, 30 йигит-қизни эса ўз хўжалигимизда механизаторликка ўқитяпмиз. 1975 йилда колхозимизнинг ҳамма тармоқларини комплекс механизация асосида қайта қуриб, маҳсулотлар етиштиришни бир йилда бир ярим-икки баравар кўпайтирамиз.

Якунловчи йилда янги ер ўзлаштириш ҳисобига пахта майдонини 50 гектар кенгайтирамиз, 20 гектар майдонда боғ бунёдга келтирамиз. Бу йил юқори ҳосил кўтариш мақсадида 1300 гектар ерни ўғитлаб, чуқур шудгорлаб қўйдик, яхоб бериб бўлаёздик. Техника ремонтини қизитмоқдамиз.

1975 йил ҳаммамиз учун синов йилидир. Ким қайси участкада меҳнат қилишидан қатъий назар фидокорлик намуналарини кўрсатиб, беш йиллик план топшириқларини ошириб адо этишга ўзининг улушини қўшмоғи керак. Ютуқлар олдида эсанкирамай, улкан вазифаларни тез ва осон бажариш йўлларини кўзлаб иш тутайлик!

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республика партия ва қишлоқ хўжалик органларида кўп йиллар, самарали ишлаганлиги учун ҳамда туғилган кунига етмиш йил тўлиши муносабати билан Қашқадарё область қишлоқ хўжалиги бошқармасининг катта инженери Михаил Степанович **Грибов**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми катта ижтимоий-сиёсий ишлари, республика меҳнаткашларини ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаганлиги учун ҳамда туғилган кунига олтмиш йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон Компартияси ревизия комиссиясининг раиси Карим **Каримов**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми кўп йиллар, самарали ишлаганлиги, Фарғонадаги азот ўғитлари заводи қурилишига шахсан катта ҳисса қўшганлиги учун ҳамда туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Фарғона азот ўғитлари заводи директорининг ўринбосари Владимир Борисович **Кардашевко**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми кўп йиллар, самарали меҳнат фаолияти, республикадаги муҳим халқ хўжалик объектларининг лойиҳасини тузиш ҳамда қуришда актив қатнашганлиги учун ва туғилган кунига олтмиш йил тўлиши муносабати билан СССР транспорт қурилиши министрлигининг «Ташгипротранс» лойиҳалаш — қидириш институтининг бошлиғи Восиқ Рўзиевич **Рўзиев**га «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган бинокор» Фахрий унвонини берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми партия ва комсомол органларида кўп йиллар, самарали ишлаганлиги ҳамда туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети умумий бўлимининг мудири Вера Михайловна **Седова**га «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» Фахрий унвонини берди.

НУРАФШОН ЎЛКА

ЯКУН ВА РЕЖАЛАР

Ленинча ГОЭЛРО планида социалистик энергетикани ривожлантиришнинг асосий принциплари: унинг планли характери, район электр станцияларида электр энергия ҳосил қилишни марказлаштириш, йирик районлар ва саноат тармоқларини энергия билан таъминлаш қудратли электр станциялар қурилиши сингари масалалар белгилаб берилган эди. ГОЭЛРО плани ишлаб чиқилгандан сўнг ўтган эллик тўрт йил ичида мамлакатимиз халқ хўжалигининг барча соҳаларини ривожлантиришда катта йўл босиб ўтилди. Бунда қудратли энергетика базасининг ташкил этилганлиги муҳим роль ўйнади.

Электрлаштириш плани Ўрта Осиё республикаларида экономика ва маданиятнинг гуллаб-яшнашида катта аҳамиятга эга бўлди. Бу ерда муҳим давлат аҳамиятига эга бўлган вазифа — Совет мамлакатининг пахта мустақиллиги учун кураш масаласи ҳал этилди. Пахтачиликни юксалтириш ирригацияни тараққий эттириш, минерал ўғитлар ҳамда қишлоқ хўжалик машиналари ишлаб чиқаришни ташкил этиш билан бевосита алоқадордир. Бусиз пахта тозалаш ва ёғ-мой саноатини ривожлантириш, тўқимачилик индустриясини яратиш мумкин эмас эди.

ГОЭЛРО планининг тўнғич нурхонаси бўлган Тошкент шаҳридаги 2 минг киловатт қувватли Бўзсув ГЭСи 1926 йилнинг 1 майида ишга туширилди. ГЭС энергетика соҳасида миллий кадрлар тайёрлаш мактаби вазифасини ўтади. Бундай кишилардан бири Саидоқилхон Саидхўжаевдир. Маҳаллий миллат кишилари орасидан биринчи инженер-энергетик бўлиб етишган С. Саидхўжаев кейинчалик Оқтепа гидростанцияси қурилишига раҳбарлик қилди. Бўзсув ГЭСи қурувчилари тажрибасидан фойдаланиб, 13,2 минг киловатт қувватли Қодирия ГЭСи қурилиши бошланди. Бу ГЭС 1933 йилда фойдаланишга топширилди.

ГОЭЛРО планида кўзда тутилганига кўра Ўрта Осиёда энергетикани тараққий эттириш асосан сув ресурсларидан комплекс фойдаланишга таяниши керак эди. Сув ресурсларидан энергетика, ирригация, аҳоли яшайдиган жойларни сув билан таъминлаш мақсадларида комплекс фойдаланиш саноат, қишлоқ хўжалигини ривожлантириш учун қулай шароитлар яратди. Шунинг учун Чирчиқ дарёсининг сув-энергетика ресурсларидан фойдаланиш давом эттирила берди. 1936 йилда Бўржар ГЭСи, 1940—1941 йилда Комсомол (ҳозирги Ф. Г. Логинов номли Чирчиқ ГЭСи) ва жами қуввати 160 минг киловаттга тенг Товоқсой ГЭСи ишга туширилди.

Мазкур станцияларнинг ишга туширилиши билан республикада асосий энергетика бирлашмаси: Тошкент — Чирчиқ системаси юзага келди.

Улуғ Ватан уруши йилларида Ўрта Осиё республикаларида катта ишлар амалга оширилди. Бу даврда немис-фашист босқинчилари томонидан вақтинча босиб олинган Ғарбий областлардан Ўзбекистонга ўнлаб йирик корхоналар кўчирилди. Бу, айниқса оғир саноатни ривожлантиришга имкон берди. Саноатни ривожлантиришдаги миқдор ва сифат ўзгариши янги заводларнинг энергетика базасини янада кенгайтиришни тақозо этди. Шу муносабат билан Бўзсув сув-энергетика трактида Оқтепа, Оққовоқ, Қибрай, Салор, Қуйи Бўзсув ва бошқа станциялар қурилди.

Улуғ Ватан урушининг оғир йилларида ўша даврдаги йирик (умумий қуввати 126 минг киловатт) Фарҳод ГЭСи қурилиши билан Сирдарёни комплекс ўзлаштириш бошланди. Мазкур гидроузел қурилиши асосан халқ ҳашари билан олиб борилди. Фарҳод ГЭСининг ишга туширилиши ва икки занжирли Фарҳод — Тошкент — Чирчиқ электр узатиш линиясининг фойдаланишга топширилиши Чирчиқ электр химия комбинатини кенгайтиришга имкон берди. Натижада корхоналарнинг электр қуввати билан таъминланиши яхшиланди, кўмир саноати ва рангли металлургиянинг ривожланишига ёрдам берди. Фарҳод гидроузели муҳим проблемани — Мирзачўл ерларини суғориш проблемасини ҳал этишга самарали таъсир кўрсатди.

Республика энергетика системаси мамлакатимизда биринчи бўлиб автоматизация ва телемеханизацияни жорий этди. Гидроэлектр станцияларнинг каскадланиши бу вазифани мамлакатда биринчи бўлиб амалга ошириш учун қулай шароит яратиб берди. Бир жойдан туриб автоматик бошқариш системасини ишлаб чиқаришга жорий этганликлари учун қатор ходимларимиз Давлат мукофоти билан тақдирландилар.

Сув ресурсларидан фойдаланиш билан юзага келган Ўзбекистон энергетикаси қудратли иссиқлик электр станциялари бунёд этиш орқали янада юксала бошлади. Ангренда 600 минг киловатт қувватли станция ишга туширилди. Ўзбекистонда табиий газ запасларининг топилиши ва ишга туширилиши Ўрта Осиё ҳамда Жанубий Қозоғистон энергетикаси тараққиётида муҳим омил бўлди. «Зангори олов» қудратли иссиқлик конденсацион электр станцияларини юргизишда асосий ёнилғи бўлиб хизмат қилмоқда. Ана шу мўл-кўл табиий газ запасларига таяниб, республикамизда 1 миллион 920 минг киловатт қувватли Тошкент ГРЭСи, 840 минг киловатт қувватли Навоий ГРЭСи, 350 минг киловатт қувватли Тахиатош ГРЭСи қурилиб, ишга туширилди.

Республикамиз энергетикасининг нақадар ривожланганлигини қуйидаги таққослашдан ҳам яққол кўриш мумкин. 1913 йилда барча электр станциялар 3 минг киловатт қувватга эга бўлиб, бутун йил давомида 3 миллион 300 минг киловатт соат электр энергия ҳосил қиларди. Аҳоли жон бошига эса 1 киловатт-соатдан кам электр энергия тўғри келарди. 1974 йилга келиб 28,6 миллиард киловатт-соат электр энергия ҳосил қилинди ва аҳоли жон бошига 2,1 минг киловатт-соатга яқин электр энергия тўғри келмоқда. Бу, кўзда тутилганидан анча зиёддир.

Кўпгина юмушларимиз автомат ва механизмлар зиммасига юклатилган. Бундан ташқари, «Ўзбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш министрлигининг илғор РЭСи», «Илғор монтёрлик пункти», «Илғор мастер» каби номларга муяссар бўлиш учун энергетиклар ўртасида ўзаро социалистик мусобақа авж олдирилди.

Мусобақада ғолиб чиққан коллективларга Ўзбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш министрлигининг илғор РЭСи деган фахрли ном берилди. Фарғона электр тармоқларига қарашли Кува РЭСи ва Тошкент электр тармоқларига қарашли Ангрен РЭСи коллективлари ана шундай номни олди.

Хоразм область Хонқа районидаги Правда номли, Қашқадарё область Шаҳрисабз районидаги Киров номли, Сирдарёдаги Бахт, Деновдаги Генерал Раҳимов номли, Бухоро область Қоракўл районидаги Жигачи ва бошқа кўп монтёрлик пунктлари коллективлари министрлик ҳамда энергетиклар касаба союзининг мукофотларига сазовор бўлдилар. Энергетиклардан олтмиш олти кишига «Энг яхши уста» деган фахрий ном берилди.

Республика энергетикаси тарихида 1968 йилда катта янгилик юз берди. Ўзбекистон ССР энергетика тармоқлари ягона энергетика системасига уланди. Бу система республикамиздаги барча область, район ва шаҳарларни, шунингдек Қорақалпоғистон АССРни ўз ичига олади. Фақат Сурхондарё области бундан истиснодир. Чунки бу область Тожикистон ССРнинг Душанба энергетика системасига уланган. Ҳозир республикамиз электр узатиш линияларининг узунлиги 130 минг километрдан ошиб кетди. Ўзбекистонда электр энергияни тарқатиш тармоқлари қурилиши айниқса кенг қанот ёзмоқда. 1971 йилда қишлоқ хонадонларини электрлаштириш асосан тугалланди.

Тўққизинчи беш йиллик энергетикамиз тараққиётида катта ўрин тутади. 1971—1975 йиллар ичида Сирдарё ГРЭСининг биринчи навбати тўла ишга туширилади. Шунингдек, ҳар бирининг қуввати 150 минг киловатт бўлган тўрт агрегатли Чорвоқ ГРЭСи тўла қувват билан ишлай бошлайди. Тахиатош ГРЭСи, Фарғона ТЭЦининг қувватлари бир мунча оширилади.

Электр машиналар ёрдамида юқорига сув кўтарувчи ускуналардан кенг фойдаланила бошланди. Ҳозир Аму—Бухоро, Қарши каналларида ва бошқа жойларда йирик-йирик насос станциялари ишлаб турибди. Қисқа вақт ичида Қашқадарё, Бухоро, Сурхондарё областларида ва Фарғона водийсида 682 қудуққа ўрнатилган насосларни ҳаракатга келтириш учун 300 километрдан зиёд электр узатиш линияси, 646 трансформатор подстанцияси қуриб ишга туширилди.

Ўзбекистон энергетика системасини бошқариш автоматлаштирилган системаси (АСУ)нинг биринчи навбати белгиланганидан бир йил аввал ишга туширилди. «М-222» ва «М-6000» электрон-ҳисоблаш машиналарида 70 га яқин масалалар ҳал этилмоқда.

Бизнинг барча кучимиз, билимимиз ва тажрибамиз биринчи навбатда энергетика қувватларидан янада тўлароқ ва самаралироқ фойдаланиш, энергетика системасини ишлатиш тартибини такомиллаштириш, ремонт ишларининг сифатини яхшилаш ва муддатини қисқартириш, халқ хўжалигини узлуксиз электр энергия билан таъминлашга қаратилган. Энергетика системасининг энг оғир иш вақти куз ва қишга тўғри келади. Ҳозир республикамиз халқ хўжалигини энергия билан таъминлашдаги камчиликларни тугатиш чоралари кўриляпти.

Республикамиз энергетиклари Совет Иттифоқи Коммунистик партияси раҳбарлигида халқ хўжалигининг ва аҳолининг электр энергияга бўлган эҳтиёжини тўлароқ қондириш учун барча кучларини сарфлайдилар ва коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш учун курашда ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшадилар.

А. ҲАМИДОВ,
Ўзбекистон ССР энергетика ва электрлаштириш министри.

ЗАМОНДОШЛАРИМИЗ МАДҲИ

«Ўзбектелефильм» ижодий уюшмаси 1974 йилда 30 дан ортиқ бадиий, ҳужжатли ва музикали фильмларни телетомошабинларга тақдим этди. Шулардан бири «Совет Ўзбекистони» ҳужжатли телефильмидир. Мазкур асарда Ўрта Осиёда, хусусан Ўзбекистонда ленинча миллий сиёсатнинг тантанаси ёрқин акс эттирилади. Унда ўзбек ишчилари, пахтакорлари, чорвадорлари ва зиёлилари ҳаётида рўй берган социал-иқтисодий ўзгаришлар қиёслаб кўрсатилади. Шунинг учун ҳам у телетомошабинларда зўр қизиқиш уйғотди.

«Ўзбекистон кишилари» сериясида яратилган ҳужжатли телефильмларда Жиззах областидаги «Москва» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳамроқул Носиров, Хоразм областидаги Наримонов номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Искандар Дўсовларнинг фаолияти тўғрисида ҳикоя қилинади. «Энг ёруғ уй» деб номланган телефильмда эса кичкинтойларга қандай ғамхўрлик қилинаётгани, уларнинг бахтли ҳаёти ҳақида ҳикоя қилинади. Марказий телевидение буюртмаси билан суратга олинган «Ҳар доим бўлсин қуёш» картинаси ҳам қувноқ болалар ҳаётига бағишланган. Куй, қўшиқ ҳаётимизга сингиб қолди. Ижодий уюшманинг «Куйла, Санобар!» «Серқуёш Ўзбекистон қўшиқлари» фильмлари ҳам томошабинлар диққатини тортди.

«Ўзбектелефильм» ижодий уюшмасининг режалари катта. Уюшма буюк ғалабанинг 30 йиллигига бағишлаб «Она-Ватан учун!» деб номланган ҳужжатли фильмни суратга олади.

А. РЎЗИЕВ.

Қуйи Чирчиқ районидаги «Заря коммунизма» колхози устахонасида иш қизғин. Механизаторлар чигит экиш агрегати ва бошқа қишлоқ хўжалик техникаларини сифатли ремонт қилмоқдалар. Суратда: илғор механизаторлардан Алижон Нурохунов ва Неъмат Имомов ўртоқлар.

Ж. Тўраев фотоси.

Советлар мамлакатида

Бепоён Ватанимизнинг ишлаб чиқариш коллективлари КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини бажара бориб, белгиловчи йилда улкан зафарларни қўлга киритдилар. ТАСС мухбирлари биз хайрлашган 1974 йилнинг сўнгги меҳнат кунида эришилган муваффақиятлар ҳақида ҳикоя қиладилар.

ЯНГИ КОРХОНАЛАР ИШГА ТУШДИ

АРХАНГЕЛЬСК шаҳридаги целлюлоза-қоғоз комбинатида юқори сифатли оқ қоғоз ишлаб чиқарадиган завод ишга тушди. Бу корхонада йилига 285 минг тонна олий навли қоғоз тайёрланади.

Илк марта асосий ишлаб чиқаришнинг барча участкалари ягона корпусга жойлаштирилди. Бу эса ишлаб чиқаришни юқори даражада механизациялаш ва автоматлаштириш имконини берди.

* * *

Череповец — химия заводида олтингугурт кислотаси ишлаб чиқариш бўйича иккинчи технологик линия фойдаланишга топширилди. Ҳар йили юз минглаб тонна олтингугурт кислотаси ишлаб чиқарадиган линия ягона корпусга бирлаштирилди. Янги йилдан бошлаб корхонанинг қуввати аввалига нисбатан анча ўсиб, янги маҳсулотлар ишлаб чиқаришга кўчди.

ФЕРМАЛАРГА ГАРАНТИЯЛАНГАН РЕМОНТ

ТОЖИКИСТОННИНГ Ҳисор районидаги чорвачилик фермаларадаги машина ва механизмларга техника хизмати кўрсатадиган янги станция ишлай бошлади. Бундай корхона республикада биринчи бор қурилди. Бу корхона колхоз ва совхозлар билан шартномалар тузиб, фермаларни ремонт қилади ҳамда техника воситаларини янгилайди.

Республика жанубидаги Вахш районида эса яна бир станция барпо этилмоқда. Умуман, Тожикистон ССРда 28 та ана шундай станция барпо этилиши кўзга тутилган.

ПЎЛАТ ҚУЮВЧИЛАР ҒАЛАБАСИ

ДОНЕЦК областининг Жданов шаҳридаги Ильич номли металлургия заводи коллективи янги йил арафасида катта зафар қучди. Йил бошидан буён эритилган пўлат 900 минг тоннага етди.

Ишни янгича ташкил этган пўлат қуювчилар В. Горбатенко, Г. Каримов ва бошқа ўртоқлар қуюв муддатини чорак соатга қисқартирдилар. Шундай қилиб, йиллик планга қўшимча равишда 17 минг тонна металл олинди.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ЯНГИЛИКЛАР
ХАБАРЛАР
ВОҚЕАЛАР

Шри Ланкада янги йил

КОЛОМБО, 2 январь. (ТАСС мухбири). Шри Ланка календарига мувофиқ янги йил апрель ойида бошланади. Бироқ янги йилни 31 декабрда кутиб оладиган ҳамма мамлакатлардаги каби Шри Ланкада ҳам анъанавий якунлар чиқарилмоқда, режалар тузилмоқда ва истиқболлар чамалаб кўрилмоқда.

Ўтган 1974 йилда мамлакат республика тузуми эълон қилинганлигининг икки йиллигини байрам қилди. Республика аввало, капиталистик системанинг ялпи кризиси билан ҳамда капитализм дунёси ривожланаётган давлатларнинг аҳолиси зиммасига юклаган дардисар оғир юк билан боғлиқ бўлган катта-катта иқтисодий қийинчиликларни бартараф этиш учун курашни давом эттирди.

Бирлашган фронт ҳукумати маҳаллий ва ажнабий реакциянинг қутуриб қилган қаршилигини бартараф этиб, республикани туб социал-иқтисодий ислоҳотлар йўлидан олға бошлади. Давлат секторини янада ривожлантириш ишлари амалга оширилди, уй-жой қурилиши жадал олиб борилди, маданият, маорифни ривожлантириш программаси бажарилди. Ёзда мамлакат учун муҳим бўлган аграр ислоҳотнинг биринчи босқичи тугалланди. Шу ислоҳотга мувофиқ хусусий ер эгаларининг ярим миллион акрдан ортиқ ери тортиб олиниб, давлат назорати остига топширилди.

Бутун планетада бўлгани каби ўтган йил биз учун ҳам халқаро ҳаёт нуқтаи назаридан муҳим йил бўлди, деди ТАСС мухбири билан суҳбатда Шри Ланка тинчлик кенгашининг бош секретари Л. Арияванса. Ўтган йилда ер юзидаги тинчлик янада мустаҳкамланди, кескинликни юмшатиш, мамлакатлар ўртасидаги муносабатларни нормаллаштириш тенденцияси кучайди. Шуни айтиш кераккки, бу ишда тинч-тотув яшаш сиёсатини изчиллик билан ўтказиб келаётган Совет Иттифоқи муҳим роль ўйнади.

Е. МЕНКЕС.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ **БЕЛГРАД.** Югославиянинг Риека шаҳрида жойлашган нефтни қайта ишловчи йирик завод коллективи икки ҳафтадан буён пландан ташқари маҳсулот ишлаб чиқармоқда. Бу заводда бир йил ичида 3,7 миллион тонна нефть қайта ишланди.

◆ **БОНН.** Германия социал демократик партиясининг раиси В. Брандт янги йил муносабати билан «Нойе Рейн-цайтунг» газетасида босилган суҳбатида шу гапларни айтди: Шарқ билан Ғарб ўртасидаги кескинликни юмшатиш сиёсати амалга ошира берилиши лозим эканлигига шак шубҳа йўқ.

◆ **ЖЕНЕВА.** Швейцария меҳнат партиясининг раиси Жан Венсан «Вуаувриер» газетасида босиб чиқорилган мақоласида қуйидагиларни таъкидлайди: исроиллик агрессорлар қурол кучи билан босиб олган араб ерлари озод қилинмагунча Яқин Шарқда мустаҳкам тинчлик ўрнатиш мумкин эмас.

◆ **ЛИССАБОН.** Февраль ойида Португалияда тинчлик тарафдорларининг миллий ассамблеясини ўтказиш мўлжалланди, дейилади Португалия тинчлик тарафдорлари кенгашининг баёнотида. Бу ассамблеяда барча сиёсий партиялар ва ташкилотларнинг вакиллари қатнаша олади. Ассамблея халқаро аҳволга доир проблемаларни муҳокама қилади, Португалиядаги барча тинчликсевар кучларнинг ҳамкорлиги принциплари ва формаларини ишлаб чиқади, шунингдек Жаҳон Тинчлик Кенгашининг фаолиятида қатнашиш масаласи кўриб чиқилади.

◆ **ДЕҲЛИ.** Бу ерда Ҳиндистон билан Совет Иттифоқи ўртасида 1975 йилги товар обороти тўғрисидаги протокол имзоланди.

Протоколга мувофиқ СССР 1975 йилда Ҳиндистонга машина ва ускуналар, нефть маҳсулотлари ва бошқа бир қанча товарларни етказиб беради. Ҳиндистон эса, СССРга анъанавий моллар — чой, доривор маҳсулотлар, жутдан ясалган буюмлар, шунингдек, бир қанча саноат товарларини етказиб беради.

◆ **ИСЛОМОБОД.** Покистоннинг шарқи-шимолий қисмида бўлган зилзила натижасида 4.700 киши ҳалок булди ва 15 мингдан ортиқ киши жароҳатланди.

(ТАСС).

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

БОЛГАРИЯДА ҚУРИЛИШ ИШЛАРИНИНГ КЎЛАМИ

СОФИЯ. Болгария бинокорлари кейинги уч йил ичидагина 6.500 объектни қурдилар. Свиштовдаги «Свилоза» синтетик тола комбинати ишга туширилди. «Козлодуй» атом электр станциясининг биринчи энергия блоки электр қуввати берди, Девна саноат комплексидаги бир қанча заводларда дастлабки маҳсулот ишлаб чиқарилди, энг йирик «Цонево» суғориш системаси барпо этилди, Кремиков металлургия комбинатининг қуввати анча оширилди.

Мамлакатда уй-жой фонди тез суръатлар билан ўсмоқда. 1966 йилдан тортиб 1970 йилгача 132 минг квартира қурилган бўлса, шу беш йилликда 250 минг оила янги уйларга кўчиб жойлашади. Мактаб, маданий-маиший муассасалар ва болалар муассасалари шохобчалари кенгайтирилади.

ХИМИЯ КОМБИНАТИ ҚУРИЛМОҚДА

БЕЛГРАД. Югославиянинг Тузла шаҳри яқинида (Босния ва Герцеговина республикаси) Югославиядаги энг йирик химия комбинатларидан бири қурилмоқда. Бу ерда айни бир вақтда 7 цехнинг корпуси барпо этилмоқда. Бу иншоотда Белград, Загреб ва Югославия Социалистик Федератив Республикасининг бошқа шаҳарларидан келган бинокорлар ҳамда монтажчилар меҳнат қилмоқда.

Комбинат келгуси йилда ишга туширилгандан кейин Босния ва Герцеговинада химиявий маҳсулотлар ишлаб чиқариш 30 процент ошади. Янги корхона маҳаллий туз ва бошқа минерал қазилма конларидан кенг фойдаланиб, хлорид кислота, суюқ азот, хлор ва химиявий маҳсулотнинг бошқа кўп турларини ишлаб чиқаради.

РУМИНИЯ МАШИНАСОЗЛАРИНИНГ МУВАФФАҚИЯТЛАРИ

БУХАРЕСТ. Руминия машинасозлари бу йил ишлаб чиқариш ҳажмини кўпайтиришда жуда юксак суръатларга эришдилар. Улар ишлаб чиқариш ҳажмини 1973 йилдагига нисбатан қарийб 20 процент оширдилар. Шу беш йилликнинг тўрт йили мобайнида Руминия саноатининг ана шу соҳасида 270 дан ортиқ объект ишга туширилди. Руминия машинасозлари шу давр ичида халқ хўжалигига пландан ташқари 7.500 га яқин трактор, 6.500 автомобиль, 274 кран, 101 экскаватор, 11 та пармалаш установкаси ва бошқа кўпгина маҳсулотларни тайёрлаб беришди.

(ТАСС).

ОЗОДЛИК ОРОЛИНИНГ РАВНАҚИ

Дунёнинг Ғарбий ярим шаридаги Куба давлатининг тарихи қисқа бўлсада, лекин у жуда бой қаҳрамонона революцион кураш тажрибасига эгадир. Куба XVI асрнинг бошларидан XIX асрнинг охирларигача феодал Испаниянинг зулмига, 1898 йилдан бошлаб эса Америка мустамлакачиларига қарши мардонавор курашиб келди.

Мустамлакачиликнинг зўравонликдан иборат бўлган ҳукмронлиги даврида Кубанинг барча табиий бойликлари, энг яхши ва серҳосил ерлари, банклар, хизмат кўрсатиш соҳалари ҳамда ташқи савдоси американликлар мулки бўлиб келди. Ҳаётнинг иқтисодий, сиёсий ва маданий соҳаларида американликларнинг тўлиқ ҳукмрон бўлишлари натижасида Кубада ишсизлик, саводсизлик, қашшоқлик авж олиб кетди.

Мустамлакачилик системасининг бундай оғир ва шафқатсиз эксплуатацияси ўз оқибат-натижаси билан эзилган халқнинг революцион ғоялар билан қуролланиб миллий озодлик учун кураш бошлашларига сабабчи бўлди. Ниҳоят, 1959 йилнинг 1 январида АҚШ империалистик доираларининг малайи бўлган сотқин Батиста диктатураси ағдариб ташланиб, Куба халқи тарихда биринчи марта ўз мамлакатининг хўжайинига айланди.

Аммо, Қўшма Штатлар ўз бозорларидан, чексиз хом-ашёларнинг асосий турларидан мутлақо маҳрум бўлиб қолишни хоҳламай, Кубага ёқилғи юборишни тўхтатиш, экономикаси ва экспортида муҳим роль ўйновчи шакар бозорини ёпиб қўйиш йўллари билан унга қарши иқтисодий агрессия уюштирдилар. Лекин қаҳрамон Куба халқига Совет давлатининг кўрсатган бирдамлиги унинг берган дўстона ёрдамлари империализм томонидан навбатдаги бундай уюштирилган агрессия мақсадларини ҳам мутлақо пучга чиқарди ва Куба революцион ҳукумати учун мамлакатда қатор социал-иқтисодий ўзгаришларни муваффақиятли амалга ошириш имкониятини яратди.

Фидель Кастро Руснинг таъбири билан айтганда, Қўшма Штатлардан 90 миля беридаги Кубада бундан 20 йил муқаддам ҳатто «коммунизм» деган сўзни ҳам айтиш мумкин эмас эди. Эндиликда эса у Америкадаги биринчи социалистик давлат сифатида ўз бахтиёр келажагини ўз қўли билан бунёд этиб, иқтисодий ва маданий тараққиётнинг юқори босқичлари сари илдам бормоқда.

Революцион ҳокимиятнинг шу вақтгача саноат, қишлоқ хўжалиги, транспорт ва ташқи савдо, халқнинг моддий фаровонлиги ҳамда маданий турмуш даражасини яхшилаш соҳаларидаги қўлга киритган ютуқлари бўларнинг яққол далили бўла олади.

Совет Иттифоқининг иқтисодий ва техник ёрдами асосида шу вақтгача Кубада 105 та саноат корхонаси қуриб берилди ва реконструкция қилинди ҳамда яна ўнлаб саноат корхоналарини қуриб бериш ишлари олиб борилмоқда. Кубада 1958 йилда жами 1794 миллион киловатт соат электр энергия ишлаб чиқилган бўлса, 1973 йилда бу миқдор 5,7 миллиард киловатт соатга етди.

Революцион Кубанинг ташқи савдоси ҳам жадал суръатлар билан ривожланмоқда. Бу соҳада ҳам Совет Иттифоқининг роли беқиёс каттадир. Кубанинг ташқи савдо оборотида Совет Иттифоқининг ҳиссаси 50 процентдан ортиқдир. СССР—Куба ташқи савдосининг ҳажми 1960 йилдаги 160 миллион сўмдан 1972 йилда 822 миллион сўмга ўсди ёки 1960 йилдан 1974 йилгача СССРнинг Кубадан сотиб олган шакари 30,2 миллион тонага етди. Шу вақтгача СССРдан Кубага 60 мингдан ортиқ автомобиль, 50 мингдан ортиқ трактор, 65 миллион тонна нефть ва нефть маҳсулотлари, 7 миллион тоннадан ортиқ буғдой етказиб берилди.

Куба Республикасининг халқ маорифи, соғлиқни сақлаш, маданият ва санъат соҳаларида қўлга киритилган ютуқларни ҳам Латин Америкасидаги мамлакатлардан бирортаси ҳам эриша олгани йўқ. Кубадаги болаларнинг ҳаммаси ўқимоқда.

Бугунги Куба қардошлик, ўртоқлик ва беғараз ўзаро мададкорлик алоқалари билан жипслашган социалистик давлатлар катта оиласининг жўшқин ҳаётидаги актив иштирокчисидир. У Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг аъзоси бўлиши билан биргаликда, ҳозирда 80 дан ортиқ давлатлар билан дипломатик алоқаларга эга.

Янги — 1975 йил Куба революцион ҳукумати ва шонли Куба Коммунистик партияси учун яна бир унутилмас тарихий йил бўлиб келмоқда. Чунки шу йили Куба Коммунистик партиясининг биринчи съезди бўлиб ўтади. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўрток Л. И. Брежнев ўтган — 1974 йилнинг январида Кубада меҳмон бўлиб турган вақтида сўзлаган нутқида айтганидек, — «Биз Совет коммунистлари бу съездга чин кўнгилдан жуда катта муваффақият тилаймиз!

Э. ҒУЛОМОВ,
Тошкент Халқ хўжалиги институтининг катта ўқитувчиси.

Суратда: Куба пойтахти Гавананинг бир кўриниши.
ТАСС фотохроникаси.

ҚИШЛОВ СОЗ ЎТМОҚДА

Қишлов-чорвадор учун синов. Бу мавсумга пухта ҳозирлик кўриб, чорва молларини қишли-қировли кунлардан соғлом ва семиз олиб чиққан чорвадорнинг эл-юрт олдида юзи ёруғ бўлади. Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозида чорва қишлови соз ўтмоқда. Ем-хашак мўл-кўл жамғарилган. Чорва моллари алоҳида рацион асосида боқилаётир. Натижада сигирларнинг маҳсулдорлиги кундан-кунга ортиб бормоқда.

Колхоз чорвадорлари юбилей йилини яхши якунладилар. Ҳар бир соғин сигирдан пландаги 3500 килограмм ўрнига 4070 килограммдан сут соғиб олдилар. Шунингдек, қўшни хўжаликларга икки юз бош зотдор бузоқ етказиб берилди. Колхоз чорвачиликдан 2 миллион сўм даромад қилди.

Чорвадорлар беш йилликнинг якунловчи йилини ҳам улкан муваффақиятлар билан якунлаш учун шу кунларданоқ бор имкониятларни ишга солмоқдалар. М. Симонова, В. Хайбулина, Р. Кранова, Г. Хайбулина каби чорвадорлар катта муваффақиятларни қўлга киритмоқдалар. Илғор сигир соғувчилар ва бузоқбоқарлар янги йилда янги мажбуриятлар олишди. Янги йилда янада улкан зафарлар сизга ёр бўлсин, пешқадам чорвадорлар!

СУРАТДА: илғор сигир соғувчилардан Венера ва Галя Хайбулиналар ҳамда Роза Кранова.

Г. Пунь фотоси. (ЎзТАГ).

ТУННЕЛЬ ЧИРОҚЛАРИ

ТОШКЕНТ МЕТРОСИ ҚУРИЛИШИДАН РЕПОРТАЖ

Электр чироқларининг туннель ичкариси томон чўзилиб кетган мунчоқдек икки тизими муюлишга бориб йўқолиб кетгандек туюлади. Наздингизда гўё ҳозироқ муюлишдан электр поездининг яшил чироқлари кўринади-ю, зум ўтмай у сизнинг қаршингизда пайдо бўлади.

Бу ҳозир шунчаки бир хаёл. Лекин икки йилдан сўнг, шубҳасиз, у ҳақиқатга айланади. Бугун биз ана шу улкан ер ости саройининг бўлажак бекатларидан бири — «Октябрь революцияси» станциясидамиз. Метросозлар бу ерни қисқагина қилиб, учинчи участка дейишади. Дарвоқе, станция ҳали биз тасаввур қилгандек ўзининг бўлажак кўринишига эга эмас. Деворлари Нуротанинг камалакранг мармари ва сержило металлар билан қопланганича йўқ. Кеча-ю кундуз нур таровчи қандилсимон плафонлар ҳали ўрнатилмаган. Бўлажак саройнинг фақат аниқ нуқталари ва контур шакллари бор, холос.

Станциянинг биринчи вестибюлида тўхтаймиз. Йўловчилар келажакда бу ердан метро ичкарисига киришади. Ҳозир метросозларгина кириб-чиқаётган худди шу вестибюль олдининг яна икки йилдан сўнг нақадар гавжум бўлишини бир тасаввур қилиб кўринг-а?! Зиналардан пастга тушамиз. Касса залидан ўтиб, кенг, баҳаво платформага чиқамиз. Ҳозир бетон қоришмаси билангина қопланган бу зина ва майдонларда кўп ўтмай йўловчилар учун қулай ва шинам кутиш зали қурилади. «Ўзбекистон» меҳмонхонаси билан Революция хиёбонига олиб чиқувчи 1-, 2-вестибюлларнинг оралиғи ярим километрча бўлиб, кенглиги 20 метрни ташкил этади. Поездлар учун ўтиш камераси деб аталувчи дарвоза ҳам шу ерда. Камера остида эндигина ўрнатилаётган темир излар кўриниб турибди. Бу ерда Чилонзордан келган электр поезд махсус автомат стрелкаларнинг бошқаруви билан орқасига қайтади ва ёнма-ён ўрнатилган из бўйлаб ҳаракат қила бошлайди.

Метросозлар навбатдаги «ҳужум»ни ана шу изга бошлашди. Бу из йўловчиларни В. И. Ленин майдони станциясига олиб чиқади. Ҳозир тепасига метро эмблемаси қўндириб қўйилган бу линияда проходкачилар ғоят эҳтиёткорлик билан ер ости ишларини олиб боришяпти. Иккала томондан қазиб келинаётган туннелнинг учма-уч келиши учун ҳисобнинг нақадар аниқ бўлиши кераклигини ўйлаб кўринг-а?! Бунинг муваффақияти аввало маркшейдерларнинг маҳоратига ҳам боғлиқ. Чунки ер ости тупроқ ишларининг ҳажми, чуқурлиги, эни, юқори вольтли электр узатиш кабелларини демонтаж қилишнинг тезлаштирилиши, водопровод, канализация қувурлари ва ер ости коммуникацияларини бошқа жойга кўчириш тадбирларини кўриш, алоқа кабель линияларини четга олишни уюштириш каби ишларнинг ҳаммаси уларнинг зиммасида.

Бирор дақиқа йўқки, ё Иван Топольницкий бошлиқ проходкачилар бригадасининг ё смена мастери Марат Шайхутдинов бошлиқ маркшейдерлар группасининг бирон-бир аъзоси дам олиб ўтирганини кўрсангиз. Улар кранлар ва тупроқ ортувчи машиналар дейсизми, пайвандлаш ускуналари дейсизми, қоришма тайёрлайдиган қурилма ёки электр тармоқлари дейсизми, хуллас барча механизм ва қурилмаларнинг ишига кўз-қулоқ.

Биз участка бошлиғи Юрий Гинкин фахр билан тилга олган моҳир проходкачи Иван Топольницкийни метросозлар тушликка чиқиб кетиши олдидан учратдик. Баланд бўйли, 30—35 ёшлар ўртасидаги барваста бу йигит аввалига ўзи ҳақида гапиришга сира унамади. Қистовлар билангина Тошкент метроси қурилишига қадар Абакан — Тайшет жанубий Сибирь темир йўл магистрали линияси ва Ангрен гидроузели қурилишларида иштирок этганини, 1971 йилдан буён Тошкент метрополитенида меҳнат қилаётганини, яқинда «Правда» газетасида сурати чиққанини айтди.

— Владимир Вакуленко бошлиқ проходкачилар бригадаси билан мусобақадошмиз. Белгиловчи йил маррасига баробар етиб келдик, — қўшиб қўйди у сўзининг охирида.

Иван Топольницкий таъкидлаганидек, улар социалистик мусобақада ортда қолмасликка интилишяпти. Шунингдек, слесарь В. Зайцев, дурадгор Ш. Жалолов, проходкачилардан — В. Соколов, В. Миронов, С. Ниёзов, У. Юнусов сингари фидокорлар бошлиқ бригадаларнинг аъзолари мусобақа байроқдори бўлмоқдалар. Уларнинг кучи билан 2-туннель отряди 1974 йилги социалистик мажбуриятлари ва бош пудрат бўйича тўққизинчи беш йилликнинг тўрт йили қурилиш-монтаж ишлари планини муддатидан илгари — 20 декабрда шараф билан адо этишди.

...Худди кечагидек эсимизда: 19 ноябрь, 1971 йил. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети Тошкент метрополитенини қуриш ҳақида қарор қабул қилдилар. Кўп ўтмай бу ишга 2-туннель отряди коллективи жалб этилди.

Кечагидек кўз ўнгимизда: 1971 йилда метро қурилиши кенг миқёсда олиб борилди. 4,4 километр туннель қазилиб бўлди. Очиқ усулда қурилаётган станция ва участкаларда 700 минг кубметрдан зиёд кўпроқ тупроқ қазиб чиқарилди. 20 минг куб метрдан кўп бетон ва йиғма темир-бетон конструкциялар ўрнатилди.

Қулоғимиз остида кечагидек жаранглаб турибди: беш йилликнинг ҳал қилувчи йилида Тошкент метрополитенининг Собир Раҳимов номли, «Чилонзор», Ҳамза номли, «Халқлар дўстлиги», «Октябрь революцияси» каби бешта станциясида қизғин ишлар олиб борилди. «Комсомольская» станцияси қурилиши учун тайёргарлик ишлари ўтказилди. Метросозлар ўша йили планни 118 процент бажариб, 8 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини амалга оширдилар.

Отряд коллективи икки марта СССР Транспорт қурилиши министрлиги ва Темир йўл ишчилари касаба союзи Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи билан тақдирланди.

Беш йилликнинг ўтган тўртинчи — белгиловчи йилида метрополитен қурилиши тезлаштирилди. Қурилишга ажратилган капитал маблағлар ҳажми ортди. Биринчи ва иккинчи кварталларда «Комсомольская» ва «СССР 50 йиллиги» станциялари қурилиши бошлаб юборилди. Ҳамза номли станциянинг платформа қисми қуриб тугатилди.

Ўрта Осиё тарихида биринчи метрополитен қурилишини тобора тезлаштираётган Тошкент метроси бунёдкорлари янги — 1975 йилни меҳнатда муносиб совғалар билан кутиб олишди. Улар ер ости саройида илк электр поездлар қатнайдиган, машинистнинг, «Эҳтиёт бўлинг, эшикларни ёпамиз» деган огоҳлантирувчи овози эшитиладиган кунларни яқинлаштириш ниятида астойдил тер тўкишяпти.

Тизгинсиз хаёл бизни икки йил олдинга судрайди. Мунчоқдек тизилган икки қатор электр чироқлари нури остида бекатда турибмиз. Ана, поезд ўтиш камерасининг стрелкалари ёнига келиб тўхтади. Сиз билан Чилонзорга бормоқчи эдик. Янги йилни ўша ерда кутамиз. Вагонга чаққонгина чиқиб олдик. Туннель чироқлари бизни манзилимизга қадар кузатиб боряпти.

Ҳа, бу кунлар узоқ эмас!

Н. САЪДУЛЛАЕВ.

АРЗОН ГЎШТ ФАБРИКАСИ

ОҲАНГАРОН. (Тошкент области). (ЎзТАГ мухбири О. Панова). Давлат комиссияси ёш молларни саноат негизида сўқимга боқиладиган Ўрта Осиёда энг йирик чорвачилик комплексини фойдаланишга қабул қилиб олиш тўғрисидаги актни имзолади. Чорвачилик комплекси Қурама тизма тоғи ён бағрида, Оҳангарон районидаги 7-совхозда қурилди. Бу ерда ҳар йили тўққиз мингдан ортиқ бузоқ боқиб семиртирилади, 4141 тонна гўшт етиштирилади.

Комплекс «Узгипросельстрой» институтининг лойиҳасига биноан қурилди. Асбоб-ускуналарни Италиядаги фирмалардан бири етказиб берди. Бу ерда бир центнер гўшт етиштириш учун меҳнат сарфи атиги 3,2 киши-соатни ташкил этади.

Комплексда 15 та бузоқхона бор. Ёш моллар бу ерда ўн кунлигидан бир ёшгача боқилади. Ҳар бир молнинг вазни шу вақт ичида 450 килограммга етади ва у гўштга топширилади. Чорвадорлар молларнинг сақланиши ва озуқланиши режимига риоя қилинишинигина кузатиб турадилар. Махсус механизмлар эса озуқа тайёрлайди ва тарқатади. Оператор бошқариш пультида туриб ҳамма ишни кнопкалар ёрдамида бошқариб туради холос. Автоматлар хоналарда мўътадил ҳарорат, ҳавонинг намлиги, ёруғликни сақлаб туради.

Чорвадорлар учун уй-жой шаҳарчаси қурилмоқда. Ҳозирнинг ўзидаёқ барча қулайликларга эга бўлган дастлабки 25 та уй қуриб битказилди. Маъмурий бино, мактаб, болалар боғчаси, кинотеатр, маиший хизмат кўрсатиш комбинати, савдо маркази қурилади.

Чорвачилик комплексига қарийб беш минг гектар лалми ер ажратиб берилган. Шундан икки минг гектарига беда экилади.

Комплекс келаси йили дастлабки маҳсулотни беради.

МУАММО, ИЗЛАНИШ ВА ИХТИРО *(ИЛМИЙ ОЧЕРК)*

ИККИНЧИ ҲАЁТ ЧЕЧАКЛАРИ...

◆ БИР ЙИЛДИРКИ, ЎЗГА БУЙРАК БИНОЙИДЕК ИШЛАБ ТУРИБДИ. ◆ «РАҲМАТ, ҚЎЛЛАРИНГИЗ, СИРАЯМ ДАРД КЎРМАСИН» (ОНАХОН СЎЗИДАН). ◆ ДАҚИҚАЛАР ОРТИДА ҲАЁТ БОР. ◆ КУРАШ ДАВОМ ЭТАДИ. ◆ ДАВОЛАШНИНГ САМАРАЛИ УСУЛИ: БИР ЙИЛДА 64 МИНГ СЎМ МАБЛАҒ ИҚТИСОД. ◆ ЎРТА ОСИЁДА БИРИНЧИ БУЙРАКНИ КЎЧИРИБ ЎТКАЗИШ МАРКАЗИ. ◆ УСТОЗ... ИЛМ ПИЛЛАПОЯЛАРИДАН ДАДИЛ БОРАЁТГАН ШОГИРДЛАР. ◆ ТИББИЁТ ИЛМИДА МЎЪЖИЗА ЯРАТАЁТГАНЛАР. ◆ МАДҲ ЭТСА, АРЗИГУЛИК ИШЛАР.

Телефон номерини терарканмиз, бундан бир йил аввал бўлиб ўтган бир ҳаяжонли воқеа натижаси, қолаберса, ноёб операциялар қилаётган қўли енгил жарроҳларнинг жўшқин ҳаёти кўпроқ қизиқтирарди бизни. Ўшанда профессор: «Ҳозирча беморга кўчириб ўтказилган буйрак бинойидек ишлаб турибди. Эҳтимол... Тағин унинг яшаб кетишига кўзи етмаяпти, шекилли, деб ўйламанглар мени. Бироз сабр қилсангизлар, ёзиш бўлса, қочмас» деганди.

Секретарь аёл бизни институт ректори, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Ўктам Орипов билан боғлади. Бир йил олдинги суҳбатимизни эслатган эдик: «Ҳа, ёдимда, — деди у кулиб, сўнг сўзида давом этди. — Крючковми? Тузалиб кетди. Ҳозир соғлиғи яхши. Консультацияга келиб туради. Яхшиси, булар ҳақида клиникада бафуржа гаплашсак...».

Эртасига Тошкентнинг кун ботиш томони — Домбрободга жойлашган Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг 2-клиника шифохонасига йўл олдик. Баҳайбат оққушни эслатувчи кўркам бинонинг хирургия корпуси. Тўртинчи қаватга кўтариламиз. Буйракни кўчириб ўтқазиш маркази эшиги олдида бир кампир ва ёшгина жувон уч-тўрт ёшлар чамаси қизча билан кимнидир сабрсизлик билан кутишяпти. Аёлнинг қўлида бир даста чиннигул. Ёнида қизчаси тинмай қақиллаб турибди:

— Ойи, адам-й-ля қачон чиқай-ля?

— Ҳозир қизим, ҳозир! Бироз сабр қил!

— Буви-жан, чайчамадизми?

— Йўқ, болам, йўқ. Ўзинг-чи?

— Йў-ўққ... Кўйдизми, оёққим... Қизча турган жойида енгил-енгил сакрай бошлади. Шу пайт кўзи ичкаридан оқ халатли кишилар билан хайрлашиб чиқиб келаётган дадасига тушди: «Ада-а, адажоним!..». Пилдираганича ичкарига отилди. Дадасининг бўйнига қаттиқ осилиб, ўнг ва чап юзидан «чўлп-чўлп» ўпди. Кейин юзини-юзига қўйиб, эркаланди. Йигитни кузатиб чиққан доктор ота-болага меҳр билан боқиб, жилмайиб турарди.

— Раҳмат, ўғлим, қўлларингиз сираям дард кўрмасин, — деди онахон севинч ёшларини яширолмай. Жувон эса унга гулдаста тақдим қиларкан, қайта-қайта миннатдорчилик билдирарди. Ҳа, шу куни Тошкентдек азим шаҳарда яна бир оиланинг бағри тўлганди. Яна бир киши ҳаётга қайтган эди.

Биз ҳалиги доктордан профессор Ўктам Орипов ва унинг истеъдодли шогирдларидан медицина фанлари доктори Дмитрий Арустамовни сўраган эдик, улар ҳозир операцияда, деб жавоб берди. Қаердаилигимизни билгач: «Мен ҳозир, — деди-да, ичкаридан иккита оқ халат олиб чиқди. — Марҳамат, кийиб, орқамдан юринглар». Оёқ учида мўъжазгина залга кириб бордик. Бу ерда студентлар чурқ этмай, телевизор орқали операцияни диққат билан кузатишяпти. Ана, ўртада моҳир жарроҳ Ўктам Орипов!.. Унинг бутун эътибори фақат бир нарсага қаратилган. Қўллар чаққон ҳаракатда. Ҳар замон-ҳар замонда ёнидаги ҳамшира пешонасидаги терни артиб қўяди. Жарроҳ ва врачлар ихтиёридаги саноқли дақиқалар ўтиб боряпти. Қон томирларидан қисқич ҳам олинди!... Ниҳоятда сиқиқ муддат ичида мисли кўрилмаган даражада мураккаб операция бажариляпти. Беморга ўзга буйрак кўчириб ўтказилмоқда. Бу ҳаёт учун курашнинг сўнгги нуқтаси.

Ҳаяжон билан операцияни кузатарканмиз, москвалик профессор Г. Соловьевнинг бир гапи ёдимизга тушди: **«Кўчириб ўтказиш, — деганди у, — аъзони қаердандир олиб, кимгадир улаш демакдир. Бинобарин, қанчалик кўнгилсиз бўлмасин, зарур аъзо асосан бирон фалокат ёки бахтсиз ҳодисада қурбон бўлган марҳум организмидан олинади. Шундай қилиб, кимнингдир ҳаёти кимнингдир ўлимига боғлиқ...».**

Ана, қон айланиш ҳам тикланди. Ўзга буйрак ишлай бошлади. Операция тугади. Бемор махсус шаффофланган хонага олиб ўтилди. Бу ерда у жароҳат битгунга қадар ётиб, даволаниши керак.

Буйракни кўчириб ўтказаётган жарроҳлар ҳузурида бўлганимизда, эрта баҳорда қўлига гулқайчи, бир даста ёш навда ушлаган миришкор боғбон эсга келади: жарроҳ билан боғбон ўртасида қандайдир ўхшашлик, ўзига хос қийинчилик ва фарқ бор. Боғбон улаган пайванди тутдими, йўқми, ёз чилласигача сабрсизлик билан кутади. Ҳар куни бўлмаса ҳам кунора хабар олиб туради. Борди-ю, пайванди бу йил тутмаса, келаси йили қайта улайди. (Албатта, унинг ҳам жони ачийди. Лекин гап бу ерда дунёда энг қимматли капитал-инсон саломатлиги ҳақида кетяпти).

Жарроҳ-чи? Бегона буйрак кўчириб ўтказилган дақиқадан бошлабоқ бемор организми янги «меҳмон» билан қандай «тил топишяпти» деб, минут сайин, соат сайин жон олиб-жон бериб, кўз-қулоқ бўлиб туради. Бахтга қарши иши ўнгидан келиб турган бир чоғда кутилмаган ҳодиса юз берса-чи? Ҳа, дақиқалар ортида ҳаёт бор. Ҳаётки, унинг мазмуни ниҳоятда кенг ва чуқур. Шунда ана шу ҳаёт учун яна курашга отланади!..

Ҳозиргина навбатдаги курашдан чиққан профессор Ўктам Орипов ўтириб ҳордиқ оларкан, ўзини анча енгил ҳис этди.

Чунки иккинчи ҳаёт чечаклари ниш уриб, инсонга қувонч бахш этиши турган гап. Ҳали олдинда яна қанчадан-қанча курашлар турибди. Беморни оёққа турғазгунча, эҳ-ҳе... Дарвоқе, дунёдан бевақт кўз юмаётган одамни олиб қолиш, ҳаракатдан тўхтаётган буйракнинг ўрнига бегонасини ўрнатиб, бамисоли соат сингари ҳаракатга келтириб юбориш айтишга осон.

— Ўйлаган мақсадга етишиш йўлида кўп қийинчиликларни енгиб ўтишга тўғри келди, — дейди Ўктам Орипович ҳикоя қиларкан. — Биз буйракни кўчириб ўтказиш бўйича дастлабки тажрибаларимизни ҳамон инсон хизматида бўлиб келаётган итларда ўтказдик. Операция методикасини такомиллаштира бориб янгидан-янги дори-дармонларни синаб кўрдик.

Кўчириб ўтказилган аъзо маълум вақт ўтгач, янги организм билан «чиқиша олмасди»... «Ана шу аъзони қандай қилса, сақлаб қолиш мумкин?». Шу муаммо устида бош қотира бошладик. Бизда: «Эмланган отлар қонидан тайёрланган зардобни қўлланса, қандай бўларкин?» — деган фикр туғилди. Тажрибалар шуни кўрсатдики, у ҳам ҳар доим самара беравермас экан. Хўш, энди нима қилиш керак?... Борди-ю, тоғли ва чўлли районларда транспорт воситасини ўтовчи иш ҳайвонидан олинган зардобни ишлатиб кўрсак-чи? Балки, у ўзга аъзони организм билан «яраштириш» муаммосини ҳал этиб берар. Ниҳоят, бу дори дастлаб бир неча йил давомида буйраги кўчириб ўтказилган итларда синаб кўрилди. Сўнг клиника амалиётига жорий қилинди...

Шундай қилиб, профессор Ўктам Орипов бошчилигидаги бир группа ўзбек олимлари жаҳонда биринчи бўлиб ўзга аъзо кўчириб ўтказилгандан сўнг даволашнинг янги усулини ишлаб чиқдилар. Дори СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг клиника ва экспериментал хирургия илмий-тадқиқот муассасасида ва СССР Медицина фанлари академияси орган ва тўқималарни кўчириб ўтказиш институтида ҳаёт имтиҳонидан муваффақиятли ўтди. Бу дорининг бошқа операцияларда ҳам нафи катта эканлиги маълум бўлди.

Буйрак чиқиндиларни организмдан чиқариб ташлаш вазифасини ўтайди. Борди-ю, ана шу фаолият бузилса, организмнинг заҳарланиши турган гап. Буйракни кўчириб ўтказиш марказида бу муаммо қандай ҳал этиляпти? Бўлим бошлиғи Дмитрий Львович Арустамов бизни «Гемодиализ» деб ёзилган хонага бошлаб кирди. Бешта кроватда беморлар ётишибди. Уларнинг буйраклари ўз вазифасини бажаролмай қолгани сабабли қон томирлари «сунъий буйрак»ка уланган. Жимжилоқ йўғонлигидаги найчадан одамнинг қип-қизил қони «сунъий буйрак» аппаратидан ўтиб, тозаланяпти.

— Булар ичида қатнаб даволанувчилар ҳам бор, — деди Дмитрий Львович, сўнг бизнинг таажжубланганлигимизни пайқаб, сўзида давом этди. — Даволашнинг бундай усули қулай ва самарали бўлиб чиққач: Бир неча соат мобайнида «сунъий буйрак» аппарати билан боғланган беморни ўша куниёқ уйига руҳсат берса бўлмайдими? — деган қарорга келдик. Бу бемор учун ҳеч қандай хавф хатар туғдирмайди. У уйига, ўз оиласи қучоғига қайтиш имкониятига эга бўлади. Натижада ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда қатнаб даволанаверади. Ҳар бир бемор учун алоҳида кун тартиби белгиланган. Маълум вақтда келиб, қонини тозалаб кетади. Ҳисоб-китобларга кўра, йигирма нафар беморнинг бир йил давомида амбулатория гемодиализида бўлиши қарийб 64 минг сўм маблағни тежаб қолиш имконини бераркан...

Бу соҳада кўпгина чет эл олимлари ҳам изланишлар олиб бордилар. Жумладан, инглиз ва итальян медиклари «сунъий буйрак» аппаратига уланиш учун қон томирлари найчасини ўргандилар. Улар узоғи билан бир-икки ой ишлайди. Ўзбек тадқиқотчилари эса мамлакатимизда биринчи бўлиб, буйраги хасталанган беморнинг артерия қон томири билан вена қон томирини оддий медицина игнаси орқали «сунъий буйрак» аппаратига улаб, даволашнинг янги усулини ишлаб чиқдилар. Сирасини айтганда, «сунъий буйрак»ка улашнинг бу янги усули беморнинг буйрагини кўчириб ўтказишга тайёрлашдек мураккаб ишни бирмунча осонлаштиради. Эндиликда бу методика бехато ишлаяпти. Илмий ходим Семён Львович Левин ана шу мавзуда кандидатлик диссертациясини муваффақиятли ёқлади.

Буйракни кўчириб ўтказиш марказида бирор илмий-тадқиқот иши ҳимояга қўйилишдан олдин: **«Амалиётга нима бердингиз!»** — деб, албатта, сўрашади. Бу ерда назария билан амалиёт бирбири билан чамбарчас боғлиқ. Профессор Ўктам Орипов бу борада ҳақиқий устозлик намунасини кўрсатяпти. Қисқа вақт ичида ўттиз беш фан кандидати ва тўққиз нафар фан докторини тайёрлаб етиштирди. Ўттиз ёшида фан доктори илмий даражасига эга бўлган истеъдодли жарроҳ Дмитрий Арустамов Самарқанд медицина институтида ўқиб юрган кезларидаёқ тиришқоқлиги, зеҳни ўткирлиги билан Ўктам Ориповга ёқиб қолганди. Устоз ундаги қобилият ва ишчанликни назарда тутиб, тўртинчи курслигидаёқ мураккаб мавзу устида тадқиқот ишлари олиб боришни маслаҳат берди. Илмга ташна ёш қалб учун бу нонга сурган сариёғдек бўлди. Студентлик курссидаёқ қиёмига етказилган мавзу кейинчалик унинг кандидатлик диссертациясига айланди. Институтни аъло баҳолар билан тугатди. Орадан бир йил ўтгач, уни ҳимоя қилди. Камдан-кам учрайдиган воқеа. Биринчи миннатдорчилигини у, албатта, меҳрибон мураббийси Ўктам Ориповга билдирди.

Устоз!... Шубҳасиз, устозда гап кўп. Шогирдларини камолот чўққиси сари етаклар экан, бисотида нимаики бўлса шуларнинг ҳаммасини тўкиб солади, сира аямайди. Профессор Ўктам Орипов ана шундай олижаноб фазилатли устозлардан. Соғлиғи дуруст бўлишига қарамай, шулар униб-ўссин, деб шогирдлари ишини кечиктирмай, муддатида кўриб беради. Баъзилар сингари вақтим тиғиз, юмушлар кўп, қўлим тегмаяпти, деган важ-баҳоналар унга ёт. Ёки бирор марта таъна қилганини ҳеч ким эслай олмайди.

Истеъдодли шогирдлари Дмитрий Арустамов билан Шавкат Каримов Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотига сазовор бўлишганида профессор ёш болалардек қандай қувонган эди. Ахир, уларнинг органларни кўчириб ўтказиш янги методикасини ишлаб чиқиб, дори-дармонларни амалиётга тадбиқ этишларида устознинг хизмати озмунчами?! Ёки орган ва тўқималарни кўчириб ўтказиш мавзуида докторлик ва кандидатлик диссертацияларини ҳимоя қилган Р. Ҳаитов, И. Ҳошимов, М. Ўразметова, Қ. Ўразметов, С. Албекова, Р. Каримова, О. Нажмиддинов, А. Усмонов, Э. Эргашев, Ш. Каримов ва бошқаларни илм пиллапояларидан дадил етаклаб бораётган ким? Яна Ўктам Орипов!...

— Бу гаплар устозимизнинг қулоғига етмагани маъқул. Ортиқча мақтовга сира тоқатлари йўқ, — дейишди шогирдлари бир овоздан.

Ўрта Осиёда биринчи бўлиб тўқима ва органларни кўчириб ўтказиш (трансплантация) муаммоси билан шуғулланиш ташаббускори Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Ўктам Орипов бўлиб чиқди. Бундан ўн йил муқаддам бу тадқиқотни аввал Самарқанд медицина институтида бошлаган олим кейинчалик ТошМИ лабораториясида изчиллик билан давом эттирди. Эндиликда бу ҳайрли иш қанчадан-қанча кишиларнинг умрига умр қўшиб, ҳаёт гимнидек баралла янграмоқда, мамлакатимизнинг узоқ ва яқинидан даво истаб келаётганлар бир олам қувонч билан ўз оиласига қайтмоқдалар.

Тошкентлик электр монтёр Михаил Андреевич Крючковни олайлик. Асвон сув тўғони қурилишида қатнашган бу йигитнинг иккита буйраги ҳам ишдан чиққан эди. Ўлим чанг солиб турган бир чоғда Михаилнинг ҳаёти сақлаб қолинди. Ўктам Орипов, Дмитрий Львович Арустамов, Шавкат Иброҳимович Каримовларнинг жарроҳлик тиғи Крючковга иккинчи умрни ато этди. Мана, у бир йилдан бери ўз оиласи, ёру-биродарлари қучоғида.

Баъзан оғир жудоликка учраган кишидан: «Қани энди умрини бир кунга узайтиришса, дийдорига бир тўйиб олардим» — деган армон сўзларини эшитиб қоламиз. Ана шу орзулар аста рўёбга чиқиб боряпти. Эҳтимол, бундан бир йил аввал ўша операция муваффақиятли ўтказилмаганида ҳозир, ким билади дейсиз, Крючков балки орамизда... Бахтни қарангки, бир йилдан буён у биз билан ёнма-ён одим ташлаяпти. Буларнинг ҳаммаси тиббиёт илмида мўъжиза яратаётган моҳир жарроҳларнинг ўз касбига садоқати, инсонга бўлган қайноқ меҳр-муҳаббати туфайли. Ҳали армон қилинганидек, умр бир кунга эмас, бир йилга, ундан ҳам кўпроққа узайтирилди. Буни ҳақиқий жасорат, мардлик, қаҳрамонлик дейдилар. Булар қўли енгил, қалби пок шифокорларимизнинг камтарона, ҳар қанча мадҳ этса, мадҳ этгулик ишларининг самараси эмасми?! Крючковлар сафи кун сайин, ой ва йил сайин кўпайиб бораётганлиги қувонарли ҳол эмасми?!..

...Оқ халатли кишилар операция столини қуршаб олишган. Хонада фақат аппаратуранинг секин ишлаётгани эшитилади, холос. Бу сафар операция инсонда эмас, унинг тўрт оёқлик дўсти — итда ўтказиляпти. Кеча кечқурун итнинг битта буйраги олиниб, ўта паст ҳароратда музлатиб қўйилган эди. Ҳозир шу буйрак қайта жойига ўрнатиляпти. Бундай тажрибаларни ўтказишдан мақсад «аъзолар омборхонаси» яратиш ва унинг қулай усулини амалиётга жорий этишдан иборат. Баъзи чет эл клиникаларида консервация йўли билан буйракнинг ҳаётийлиги эллик соатгача узайтирилмоқда. Бундай усул бизнинг мамлакатимизда кенг қўлланилмоқда.

Турли тажрибалар, изланишлар.. Тадқиқотчилар олиб бораётган бу каби машаққатли ишларнинг ҳаммаси номи йирик ҳарфлар билан ёзиладиган ИНСОН сиҳат-саломатлигига кўз-қулоқ бўлиб туришга, уни узайтиришга қаратилган. Ана шу олижаноб мақсад йўлида ўзбек олимлари ва шифокорлари ҳам дадил боришмоқда.

Ўткир АБДУАЗИМОВ,
Миршароф МУҲСИМОВ.

САРҲИСОБ

(ЯНГИ ЙИЛ ШЕЪРИ)

Тонг отмоқда.
Янги йил тонги.
Салом йўллаб сўнмас қуёшга
Жаранглайди гул ҳаёт бонги,
Улғайдик биз яна бир ёшга.
Ҳар Янги йил — ҳаётга якун,
Масофалар — саҳифалари.
Ҳаёт — китоб, варақланг секин,
Бордир соҳиб — соҳибалари.

Йилларнинг бор ўз сарҳисоби,
Тарозисиз ўлчар дунёни.
Юрак масъул, виждон жавоби,
Қучди инсон кўкни, фазони.
Ҳа, ҳаётнинг бордир ўз тарзи,
Инсон умри — йўлларга қиёс.

Юракнинг бор ҳаётдан қарзи,
Бир ҳаётки асрларга хос.
Қирқ ёшимда Ўртоқ Комсомол,
Босди қалбга ёшлик муҳрини.
Бир умрга тилаб нурли йўл,
Бериб қўйди қуёш меҳрини.
Қорачиқда айланар олам,
Кўргим уни қалб кўзгусида.
Айланади шодлик ва алам,

Баъзан тезкор, баъзан осуда.
Қалб безовта, ёнади лов-лов
Кенг жаҳоннинг қай бир
нуқтаси.
Асаб таранг, юрак бермас дов,
Эшитилар дайди ўқ саси.
Юракларда ширин туйғулар,
Орзуларга туташ мангуга.
Орзулардан толе туғилар,
Инсон тирик — бахтига эга!
Йил бурқанди шарафга-шонга,
Кийди ўлкам нурдан зар либос.
Олтин тоғлар етди осмонга,

Юксакларга этолдик парвоз.
Қофияга сиғмай рақамлар,
Бузди ҳатто шеърнинг вазнини
Шундоқ дадил бўлди қадамлар,
Она тупроқ билар вазнини.
Меҳнат билан қўйилди ҳайкал
Пахтакорнинг жасоратига.
Ҳашарлашди қуёш ҳам ҳар гал,
Таъзим қилиб маҳоратига.
Ярашади қўш-қўш нишонлар,
Олтин тўйлар, эл иродаси.
Элим меҳнат тўйин нишонлар,
Жасоратнинг чўнг ифодаси!

Қалбда ёнар меҳр учқуни,
Доим ғолиб, меҳнаткаш инсон!
Энди чоғлар юксак чўққини
Ва чиқажак довонма-довон!
Чарақлайди юлдузли осмон,
Бонг уради Тошкент куранти.
Ҳавас билан боқмоқда жаҳон,
Тошкентим ҳам Ватан фарзанди.
Курант бонги ҳаётга чорлар,
Юрак йўлдош, мангу жўровоз.
Қуёш бўлиб бахтимиз порлар,
Йўлимизда гуллар поёндоз.
Бир онанинг кўз қароғимиз,

Юракларда дўстлик қўшиғи.
Учмас меҳр, қалб чироғимиз,
Биз ўзимиз — ҳаёт ошиғи!
Янги йил бу — янги тилаклар,
Яхши ният, ботир қадамлар.
Бир-бирига ошна юраклар,
Истиқболни кўзлар одамлар!
Ана, уфқ ёнмоқда шафақ,
Йўқ, у эмас алдоқчи сароб.
Қўлда ёқут пиёлада нақ
Бизга тутмиш, Янги йил, шароб!

Нормурод НАРЗУЛЛАЕВ.
31 декабрь 1974 йил

ЕТМИШ БИРИНЧИ ШАҲАР

РЕСПУБЛИКА ХАРИТАСИ ОЛДИДА

Беш йиллик одимларининг нақадар салмоқли эканлигини, республикамиз ишлаб чиқарувчи кучларининг гуркираб ривожланаётганлигини Ўзбекистон ССР харитасида пайдо бўлаётган янги номлар ҳам яққол кўрсатиб турибди. Яқиндагина республикамиздаги шаҳарлар сони 69 тага етганлиги ҳақида хабар берилган эди. Юксалиш, ривожланиш суръатлари шу қадар тезки, бу шаҳарларимиз сафига яна иккита қўшилиб, ҳозирги вақтда республикамиздаги шаҳарлар 71 тага етди.

Янги шаҳарлардан бири Ҳаққулободдир. Ҳаққулобод Наманган областидаги Норин районининг маркази бўлиб, бу ерда 13 мингдан ортиқ аҳоли яшайди. У йилдан-йилга обод бўлиб, ривожланиб, шаҳар тусини олди.

Келажакда бу ерда маҳаллий саноатга қарашли шойи тўқиш фабрикаси, алоқа уйи, ҳаммом, кир ювиш комбинати, 624 ўринли мактаб, 120 ўринли болалар боғчаси, 240 ўринли касалхона, меҳмонхона, янги уй-жойлар ва стадион қуриш кўзда тутилмоқда.

Туямўйин гидроузели қурилиши муносабати билан Ҳазорасп районидаги Шарлаук қишлоғи 1971 йилда шаҳар типидаги посёлкага айлантирилган эди. Ўтган вақт ичида бу посёлка тез суръатлар билан ривожланди. Аҳоли сони кўпайди. Ҳозир бу ерда 10 мингдан ортиқ киши яшамоқда.

Посёлкада гидроузелнинг янги ёрдамчи корхоналари, саноат базалари, маданий-оқартув муассасалари, савдо ва умумий овқатланиш тармоқлари вужудга келди. Кўплаб янги уй-жойлар қурилди.

Ҳаққулобод ва Шарлаукнинг саноат ва социал-маданий равнақи ҳисобга олинган ҳолда, аҳолига хизмат кўрсатишни янада яхшилаш мақсадида улар районга бўйсунувчи шаҳарлар категориясига киритилди.

Республика харитасида бундан бошқа янгиликлар ҳам пайдо бўлади. Чунончи Тошкент область, Янгийўл районидаги Бўзсув, Фарғона областидаги Тошлоқ, Ёзёвон, Бухоро область, Бухоро районидаги Галаосиё, Қашқадарё областидаги Қамаши аҳоли пунктлари шаҳар типидаги посёлкалар категориясига киритилди.

БУЮК ҒАЛАБАНИНГ 30 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

САДОҚАТ

Жаҳонни фашизм асоратидан халос этган тарихий ғалабанинг яратувчилари билан замондошмиз, ҳамнафасмиз. Бу — катта бахт. Улуғ Ватан уруши фронтларида жанг қилиб, душманни тор-мор келтирган, фронтдан музаффар қайтган кўпгина қаҳрамонлар барҳаёт.

Ҳа, улар биз билан бирга, ёнма-ён. Бири оиламизда, бири қўшни, бири ҳамшаҳар, бири ҳамқишлоқ. Ишхонада, жамоат жойларида, кўча-кўйда улар билан учрашиб турамиз, илиқ сўрашамиз, самимий суҳбатлашамиз. Катталарни, кексаларни эъзозлашку азалий удумимиз. Аммо, Ватан уруши ветеранларига меҳр-эҳтиромимиз айниқса зўр. Ахир, улар қон кечиб, хатар ва ажалларни енгиб, ғалабани яратишди. Қанча ватандошларимиз шу буюк ғалаба йўлида мардона ҳалок бўлдилар. Уларнинг хотираси азиз. Фронтдан омон қайтган баҳодирлар, халоскорлик жангларининг қатнашчиларини шарафлаш ҳаётимиз анъанасига айланган. Уларнинг ҳар бири ҳақида мадҳиялар битилса арзийди. Зафарномага янги боб, янги саҳифалар ёзган билан қаҳрамонлик қиссалари тамом бўлиши қийин.

Бу қиссалар мардликдан, садоқатдан сўзлайди. Қаҳрамонларнинг шон-шуҳрати мангу сўнмайди. Биз қуйида ана шундай марди-майдонлардан хоразмлик икки ўғлон ҳақида ҳикоя қилмоқчимиз.

БЎЙРАЧИНИНГ АЛП ЎҒЛИ

Шовот районининг бу қишлоғини Бўйрачи деб аташади. Одамлари ўтмишда қамишдан бўйра тўқишаркан. Чунки камбағалнинг кулбасига бўйра тўшаларди. Энди бу ҳунар синган. Колхозчинингданғиллама уйига палос, гилам, поёндоз тўшалган замонда бўйранинг кераги йўқ-да. Фақат қишлоқнинг номигина Бўйрачи бўлиб қолди.

Авазмурод бўйрачининг ўғли Раҳим ҳам қишлоқнинг кўп йигитлари қаторида Улуғ Ватан уруши фронтига ўз ихтиёри билан жўнашга азму қарор қилди. Ватанимизнинг муқаддас тупроғига ёвуз душман бостириб кирган оғир дамларда элнинг асл фарзанди чақириқни кутиб тура олармиди!

1942—1943 йилларнинг даҳшатли кунлари. Ҳаёт-мамот жанглари шиддатли тус олган пайт. Раҳим Авазмуродов Орёл, Киев учун бўлган жанглар оловида тобланди. 77-Қизил Байроқли гвардиячи дивизияга қарашли Н-қисмда хизмат қилиб, жанговар операцияларда алоҳида ўрнак кўрсатди. Минск учун олиб борилган қаттиқ жанг пайтида унинг чап қўли ва оёғи ярадор бўлди. Лекин қуролни ташламай, сўнгги ўқлари билан бир неча фашистни ер тишлатди. Бу кўрсатган жасурлиги учун Раҳим учинчи даражали Шуҳрат ордени билан мукофотланди.

Госпиталда даволангач яна фронтга отланди. Қўмондонлик олдида ва қуролдошлари ўртасида ҳурмат ва обрў қозонган Раҳим Авазмуродов 1943 йилда Ленин партияси сафига қабул қилинди.

Коммунист жангчи 1944 йилда Польша тупроғини фашист газандалардан озод қилишда қатнашиб, интернационал бурчга садоқат намунасини кўрсатди. У станокли пулемётдан ўт очиб, Одер дарёси чап қирғоғида душманнинг талай солдатларини жаҳаннамга жўнатди. Бу ердаги довюраклиги учун Раҳимнинг кўкрагини яна бир жанговар нишон—иккинчи даражали Шуҳрат ордени безади.

Эльба дарёсини кечиб ўтишда совет жангчиларининг фидойилиги, матонати тағин бир марта синовдан ўтди. Взвод командири мардларча ҳалоқ бўлганида, старшина Раҳим Авазмуродов командирнинг ўрнини эгаллади. Унинг бошчилигидаги 16 жангчи эпчиллик билан операция ўтказиб, душманнинг 150 кишилик батальонини асир олди. Жасур жангчиларнинг, шу жумладан Р. Авазмуродовнинг жанговар хизматлари муносиб тақдирланди. У биринчи даражали «Шуҳрат» ордени билан мукофотланди. Шундай қилиб, «Шуҳрат» орденининг тўла кавалери бўлди.

Хоразмлик запасдаги старшина Раҳим Авазмуродовга шон-шуҳрат келтирган жанг эди одларидан бир шингил айтиб ўтилди, холос. Унинг босиб ўтган жанговар йўли ёрқин лавҳаларга бой. Қатор орден, медаллар ёнига тақилган «Берлинни олганлик учун» медали бу шонли йўл Берлинга қадар бориб етганлигидан дарак беради.

Республикамизнинг олтин тўйи йилида Раҳим Авазмуродов эллик ёшга тўлди. Ҳамқишлоқлари уни самимий муборакбод этишди, собиқ жангчининг колхоз ишлаб чиқаришидаги бугунги фидокорона меҳнатини фахр билан тилга олишди. Дарҳақиқат, у Шовот районидаги Чкалов номли колхознинг илғор механизаторларидан бири. Р. Авазмуродовнинг жанговар шуҳрати эса ҳамиша ифтихор билан тилга олинади.

САРАПОЁНЛИК СНАЙПЕР

Хонқа районининг Сарапоён қишлоғида Улуғ Ватан урушида ҳалок бўлган жангчиларга ёдгорлик ўрнатилган. Қишлоқдан фронтга кетган ва қаҳрамонларча ҳалок бўлган жангчиларнинг номлари мармар лавҳаларга битилган. Шу ерда мангу олов ёниб турибди.

Байрам эди. Одамлар саф-саф бўлиб ёдгорлик атрофига келишди. Бошини эгиб, аста қадам ташлаётган нуроний кишига ҳамма йўл берди. У гулдаста ушлаган болани етаклаб, ёдгорликка яқин борди, мард қуролдошлари хотираси олдида таъзим-тавозени бажо келтирди, кўзига ёш олди.

Барчанинг ҳурмат-эҳтиромини қозонган бу киши Улуғ Ватан уруши қатнашчиси Ражаб Бекжонов эди. Қишлоқда Ватан уруши қатнашчилари ва инвалидлари кўп. Улар меҳрибонлик, иззат билан қуршаб олинган. Аммо, улар орасида Ражаб Бекжоновнинг номи алоҳида ҳурмат, самимият билан тилга олинади.

Бунинг сабаби равшан. Р. Бекжоновнинг душманни тор-мор қилишдаги жанговар хизматлари таҳсинга арзигулик. Қолаверса, унинг инсоний фазилатларига, оддийлик ва камтарлигига барча қойил. Хизматларини пеш қилиш — унга бегона. Мана, бир учрашув вақтида айтган сўзлари:

— Ватанни ҳимоя қилиш ва босқинчиларни тор-мор келтириш билан муқаддас бурчимизни бажардик. Бошқача бўлиши мумкин эмас эди. Ватан тақдирлаган экан, буни хизматимизга берилган юксак баҳо деб биламиз. Эл ишончини оқлашдан ҳам буюк шараф борми кишига!

Ҳа, Ражаб Бекжонов Ватан олдидаги бурчини ҳалол, виждонан оқлаган мард жангчилардан бири. У совет жангчисига хос сабот-матонатни, мустаҳкам ирода ва қатъиятни намойиш этди.

Ватанимизнинг юраги Москвани қонхўр душмандан ҳимоя қилишда, Волоколамск остоналарида, Польшани озод қилиш учун бўлган жангларда Ражаб Бекжонов мислсиз жасурлик кўрсатиб, шуҳрат қозонди. Фашист газандаларни Шарқий Пруссиягача қувиб борди. Моҳир снайпернинг бехато ўқидан ўнлаб фашист тупроқ тишлади. Ярадор бўлганида ҳам, таҳликали дамларда ҳам дадиллик билан ҳаракат қилиб, ҳарбий қасамга ҳамиша содиқ бўлиб қолди.

331-дивизиянинг Н-қисм снайпери Ражаб Бекжонов Москва остоналаридаги жангларда кўрсатган жасорати учун «Қизил Юлдуз» орденига мушарраф бўлди. Шу ҳарбий қисмдаги жангчилар ҳузурига келган маршал Чойбалсан билан учрашув унинг хотирасида умрбод сақланиб қолди. Ўшанда Монголия маршали баҳодир совет жангчилари қаторида Ражабнинг кўкрагига ҳам Сухэ-Батор орденини тақиб қўйган эди. Дарвоқе, Москва бўсағасидаги жангларда Ватанимизнинг тақдиригина эмас, барча эрксевар давлатларнинг, жумладан Социалистик Монголиянинг тақдири ҳам ҳал бўлаётганди.

Снайпер Ражаб Бекжонов буюк ғалабага қўлида қурол билан ҳисса қўшиб, зафар қувончини кўришга муяссар бўла олди. Унинг кўксида Қизил Юлдуз, Қизил Байроқ, учинчи даражали Шуҳрат, иккинчи даражали Улуғ Ватан уруши орденлари, жанговар медаллар яркираб турибди.

Хонқа районидаги Ленин орденли Охунбобоев номли колхоз аъзоси, Улуғ Ватан уруши ветерани Ражаб Бекжонов ҳозир пенсионер. Сарапоён қишлоғида кексаю ёш барча уни сидқидилдан эъзозлайди. Буюк ғалабанинг 30 йиллиги олдидан у ёшлар билан тез-тез учрашиб, фронт хотираларидан уларга қизиқ ҳикоялар, эсдаликлар сўзлаб бермоқда. Қишлоқда эса пенсионерларнинг ободончилик, янги анъаналарни турмушга сингдириш соҳасидаги ишларига бошчилик қилаётир.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

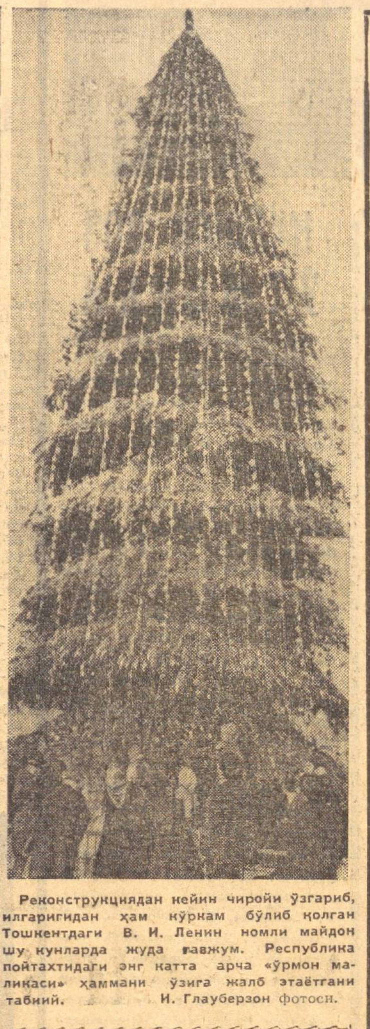

Реконструкциядан кейин чиройи ўзгариб, илгаригидан ҳам кўркам бўлиб қолган Тошкентдаги В. И. Ленин номли майдон шу кунларда жуда гавжум. Республика пойтахтидаги энг катта арча «ўрмон маликаси» ҳаммани ўзига жалб этаётгани табиий. И. Глауберзон фотоси.

«АЛИФБЕ» БАЙРАМИ

Озода ва чиройли кийинган октябрятлар залга кириб келишди. Уларнинг қўлларида «Алифбе» китобининг ҳарфлари. Ҳамма бир овоздан «Ўқиш ва ёзишга ўргатган устозларимизга раҳмат!» дейди.

Янги йил бўсағасида Тошкент областининг Калинин районидаги 36-ўрта мактабда «Алифбе» байрами ана шундай бошланди.

Мактаб педагогика коллективи ва ота-оналар севимли фарзандларини илм йўлида дастлабки довондан муваффақиятли ўтганликлари билан табрикладилар. Биринчи синф ўқувчилари ўз навбатида муаллимлари— С. Лутфуллаева ба Р. Пўлатовга янги муваффақиятлар тилашди. Шодиёна кеча барчада яхши таассурот қолдирди.

Т. ТЎЛАБОЕВ,
ўқитувчи.

АХБОРОТ

АНДИЖОН ОБЛАСТИ

ИНСТИТУТ ЎН ЁШДА

Андижон пахтачилик институтининг ўн йиллиги кенг нишонланди. Ўтган давр ичида институтни 3 мингдан зиёд малакали мутахассис битириб, ишлаб чиқаришга йўлланма олди. Улар орасида партия раҳбар ходимлари, колхоз раислари, совхоз директорлари, олимлар бор.

Ҳозир институт қучоғида 3,5 минг студент таълим олмоқда. 180 дан ортиқ ўқитувчи уларга фан ва техника асосларини ўргатмоқдалар. Институт студентларига жамоатчилик касбларини ўргатишга ҳам алоҳида эътибор бериляпти. 500-дан ортиқ студент иккинчи касбни ўрганмоқда.

БАЛИҚЧИЛИК ХЎЖАЛИГИ

Марказий Фарғона қум барханлари орасидаги заҳкаш сувлар йиғиладиган табиий кўллар ўрнида областда ягона балиқчилик хўжалиги ташкил этилганига бир йилдан ортди. 180 гектар майдонни эгаллаган бу кўлда балиқлар боқила бошланди. Балиқчилик хўжалиги ходимлари шу қисқа вақт ичида аҳолига 250 тонна балиқ етказиб бердилар. Бу— мўлжалдагидан анча кўпдир.

Балиқчилик хўжалигида урчитиш цехи, лаборатория, уй-жой бинолари қуриш ва яна 100 гектар ҳовуз барпо этиш учун 2,5 миллион сўм маблағ ажратилди.

ХИЛМА-ХИЛ КЎЧАТЛАР

Избоскан районидаги Мичурин номли кўчат етиштириш совхози ишчилари фақат шу йилнинг ўзида 648 минг туп мевали, 5,5 минг туп манзарали дарахт кўчати тайёрладилар. Совхоз баҳорда экиш учун 3 миллион туп қаламча ҳозирлади. 25 гектар майдонга турли дарахтларнинг уруғи сепилди ва парвариш қилинмоқда.

ТЕАТРДА «МЕҲНАТКАШЛАР КУНЛАРИ»

Охунбобоев номли область музикали драма ва комедия театрининг ижодий коллективи анъанага кўра қишлоқ меҳнаткашларига маданий хизмат кўрсатиш мавсумини бошлади.

Театр артистлари қишлоқ меҳнаткашларига «Нурхон», «Тошболта ошиқ», «Куёвнинг омонати» сингари ўндан ортиқ саҳна асарларини намойиш этадилар. Шунингдек «Ноилож ҳийла», «Куёв танлаш», «Помир болалар байроғи» драмалари биринчи марта кўрсатилади.

А. ҚУРОНБОЕВ.
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 18.40 — ТОШКЕНТ. 18.45 — Мультфильм. 18.55 — Катта Наманган канали қурувчилари ҳақида эшиттириш. 19.25 — Концерт. 19.50 — **«Ахборот»**. 20.05 — Экономика ва халқ фаровонлиги (Москва). 20.50 — **«Ахборот»**. 21.10 — Концерт. 22.00 — **«Вақт»**. 22.30 — Чорвачилик — зарбдор фронт. 22.50 — **Журъат** (бадиий фильм). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.00 — ТОШКЕНТ. 11.30 — Телеспектакль. 18.40 — МОСКВА. **Зумрад шаҳар сеҳргари** (мультфильмнинг 2-серияси). 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Расмларда қуёш акси бор. 19.30 — Концерт. 20.00 — ТОШКЕНТ. «Фан» программаси. 20.50 — **Москвада уч кун** (бадиий фильмнинг 2серияси). 22.00 — Ҳужжатли кино экрани (Тошкент). 22.30 — Концерт. 23.55 — Рақс зали. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.30 — ТОШКЕНТ. Концерт. 20.30 — Якунловчи йил вахтасида. 21.10 — Жанговар постда. 21.40 — Тошкент янгиликлари. 21.55 — Бадиий фильм.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 3/I да **Аяжонларим** (15.00), 4/I да **Аяжонларим** (12.00), **Бой ила хизматчи** (19.00).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 3/I да **Ҳижрон** (кечқурун), 4/I да **Замонали г[illegible]ни** (12.00), **Нурхон** (19.30), [illegible] **Ажаб савдолар** (19.30).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 3/I да **Трибунал** (12.00), 4/I да **Ойдин** (12.00, 16.00), 5/I да **Ташвишланманг, онажон** (12.00, 16.00).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Циркда арча **«Сеҳрли кўл» янги йил цирк томошалари** (10.00 12.30, 15.00).

КИНО

Ёғли иш — «ЎЗБЕКИСТОН», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА», «НУКУС», САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «ҚОЗОҒИСТОН», «МОСКВА», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Авлодлар нидоси — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МИНИСТРЛИГИ
ЛЕНИН ОРДЕНЛИ АКАДЕМИК Р. Р. ШРЕДЕР НОМИДАГИ БОҒДОРЧИЛИК, УЗУМЧИЛИК ВА ВИНОЧИЛИК ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ ҚОШИДАГИ
ТОШКЕНТ БИР ЙИЛЛИК БОҒБОНЛАР ТАЙЁРЛАШ МАКТАБИ
1975 ЙИЛГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Мактаб колхоз ва совхозлар учун боғдорчилик, узумчилик, пальметта боғлари бўйича малакали кадрлар, цитрус мевалар, гулчилик учун мастер-технологлар тайёрлайди. Боғбонларнинг малакасини оширади, ҳамда қўшимча равишда шоферлик касбига ўргатади.

МАКТАБГА — боғдорчилик, узумчилик соҳасида 2 йиллик иш стажи бўлган 7-10 синф ҳажмида маълумотли шахслар колхоз ва совхозлар йўлланмаси билан қабул қилинади.

Ўқувчилар стипендия ва ётоқхона билан таъминланади.

Мактабга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: маълумоти ҳақидаги ҳужжатнинг асл нусхаси (аттестат, шаҳодатнома), ўқишга юборилганлиги ҳақида ишлаб турган хўжалик томонидан берилган йўлланма, соғлиғи ҳақида справка (286-форма), учта фотосурат (3х4 см.), таржимаи ҳоли, турар жойидан справка, мактаб директори номига ариза.

ЎҚИШ—10 ЯНВАРДАН БОШЛАНАДИ.

Мурожаат учун адрес: Тошкент область Орджоникидзе район, Гулистон қишлоқ Совети (107, 108-автобусларнинг «Сельсовет» бекати).

ТОШКЕНТ ХАЛҚ ХЎЖАЛИК ИНСТИТУТИ
вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра мудири: статистика;
кафедра доцентлари ёки катта ўқитувчилар, ёки ўқитувчилар; эҳтимоллик назарияси ва математик статистика;
кафедра ўқитувчилари: олий математика, фалсафа, жисмоний тарбия, бухгалтерия ҳисоби, халқ хўжалигини планлаштириш.

КОНКУРС МУДДАТИ — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Олмазор кўчаси, 183-уй.

Тошкент телестудияси коллективи кинопрограмма редакциясининг редактори Р. Қурбоновга укаси

Абдураззоқ ҚУРБОНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

ЕТУК МУТАХАССИСЛАР

Самарқанд қишлоқ хўжалиги институтининг зоотехника ва қоракўлчилик факультетларида ўқув программасига бир қанча янги предметлар—олий математика, назарий механика ва бошқа аниқ фанлар киритилди. Ўқув юрти зоотехниклар ўрнига бундан буён зооинженерлар тайёрлайди.

Қишлоқ хўжалигининг шу соҳасида ишловчи мутахассислар тайёрлашдаги ўзгаришлар чорвачиликнинг интенсив ривожланиши билан, унинг саноат негизига ўтказилиши муносабати билан келиб чиқди. Ҳозир республикада ишлаб чиқариш даражаси юксак механизациялаштирилган ва автоматлаштирилган йирик фермалар қурилиши кенг авж олиб кетди. Барча областларда ва Қорақалпоғистонда чорвачилик комплекслари қурилмоқда, юзлаб колхозлар ва совхозларда фермалар бунёд этилмоқда, парранда фабрикалари, қорамол бўрдоқига боқиладиган механизациялаштирилган базалар вужудга келтирилмоқда. Зооинженерлар ана шу чорвачилик комплекслари, фермалар, парранда фабрикалари, моллар бўрдоқига боқиладиган базаларнинг раҳбарлари бўлишади.

Улар ихтисосининг асоси аввалгидек зоотехник бўлиб қолади. Лекин улар институтда қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини автоматлаштириш, меҳнатни механизациялаштириш юзасидан ҳам билим оладилар. Назарий машғулотлар учун махсус лабораториялар ташкил қилинган.

(ЎзТАГ).

Тошкент область Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхози республикамизда энг бой, бақувват хўжаликлардан. Оммавий-маданий тадбирлар ўтказишнинг ўзига ўтган йили 500 минг сўм ажратилгани фикримизнинг далилидир. Маблағнинг анчагина қисми ёшларнинг бадиий ҳаваскорлик ансамбли эҳтиёжи учун сарфланди.

Суратда: ансамблнинг солисти Римма Ни куйламоқда.

Г. Пун фотоси (ТАСС).

ЯНВАРЬ ОБ-ҲАВОСИ

Январь одатда қишнинг энг совуқ ойларидан ҳисобланади. Бу йил январь об-ҳавосининг совуқ бўлиши кутилади. Ўртача ойлик ҳарорат марказий областларда 0—4, шимолий районларда ва Фарғона водисида 4—9 даражага етади. Республиканинг кўпчилик районларида намгарчилик нормадан кам, айрим жойларда нормага яқин бўлади.

Ой давомида ҳавонинг бир оз булутли бўлиб туриши кутилади. Иккинчи ва учинчи ўн кунликнинг бошларида қор ёғади, тез-тез туман тушиб туради. Биринчи ўн кунликда республиканинг кўпчилик районларида ва марказий областларда ҳаво бир оз иссиқ келади. Ҳарорат кечалари «0», кундузи 11—16 даража бўлиб, республиканинг шимолий районларида кечаси 1—6, даража совуқ, кундузи 1—7 даража иссиқ бўлади.

Иккинчи ўн кунликдан ойнинг охиригача ҳавонинг совуқ бўлиши кутилади. Ҳарорат айрим кунлари кечаси 12—17, жанубда 7—12 даража совуқ бўлади.

Ю. ОГОЛЬ,
Тошкент узоқ муддатли об-ҳаво бюросининг катта синоптик инженери.

БАЙРАМ ТОМОШАЛАРИ

МЕҲМОНЛАР КОНЦЕРТИ

Янги йил байрами кунлари пойтахтимиз томоша залларида, маданият саройлари ва клубларида қардош республикалар ва Югославия санъаткорларининг томошалари кўрсатилади. Югославия «Лидери» эстрада коллективининг 4, 5, 6, 7 январь кунлари Свердлов номли концерт залида катта программадаги чиқишлари бўлади. Эстраданинг солистлари Д. Панчетович, Б. Степанович, Н. Райченович, К. Кемал ўз маҳоратларини намойиш қиладилар. «Бети ва боб» вокал дуэти шу куни пойтахтимизда биринчи марта концерт беради.

Тошкент томошабинлари январь ойининг иккинич ярмида озарбайжонлик санъаткорларнинг «Музик холл» ансамбли концертларини ҳам томоша қиладилар. Бу ансамбль программасида совет композиторлари асарлари ижро этилади. Қардош Қозоғистон республикасининг «Ормон» ансамбли ҳам ўзининг бой программаси билан Тошкентлик томошабинларга концерт беради.

МОСКВА ЦИРКИ ТОШКЕНТДА

Ленин орденли Москва Давлат цирки усталари «Циркда арча», «Сеҳрли кўл» программаси асосида пойтахт пионер ва ўқувчиларига ажойиб цирк томошаларини кўрсатадилар. «Қорбобо ва қорқиз» ва ҳайвонларни ўргатувчиларнинг пойтахт болалари учун тайёрлаган кўрсатувлари биринчи кунданоқ эркатойларни олқишига сазовор бўлмоқда. Режиссер-постановкачи Юрий Долгов.

— Тошкентлик болаларнинг цирк томошаларига қизиқишлари бизни хурсанд қилмоқда. Биз байрам кунлари ўз программамизни яна ҳам бойитишга ҳаракат қилаётирмиз. — Улардан бири қизиқчилар кечаси бўлади, — деди.

КИЧКИНТОЙЛАР УЧУН

Республика қўғирчоқ театри артистлари янги йил байрами кунлари пионер ва ўқувчиларга хизмат қилиш учун учта бригада ташкил қилдилар. Биринчи бригада мактаб ёшидаги болалар учун тайёрланган «Тади Лади», иккинчи бригада «Қорбобо қаердасиз», учинчи бригада «Бир бор экан, бир йўқ экан икки қиз бўлган экан» номли спектаклни саҳналаштирган. Улар пойтахтимизнинг саноат корхоналари, клубларида, маданият саройларида, мактабларда, пионерлар саройларида бўлиниб ўз маҳоратларини намойиш этишади. Бундан ташқари С. Маршакнинг «12 ой» асарини ҳам кўрсатилади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР. БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ✱ ТЕЛЕФОНЛАР Коммутатор — 330249 дан 330258 гача. Эълонлар — 338142.

Р. 03105. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Б. — 2.